

**PRIJEDLOG ZAKONA O POSREDOVANJU PRI ZAPOŠLJAVANJU
I PRAVIMA ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI,
S TEKSTOM KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA**

I USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti je članak 2. stavak 4., a u svezi članka 57. Ustava Republike Hrvatske.

II OCJENA STANJA, OSNOVNA PITANJA KOJA TREBA UREDITI ZAKONOM I POSLJEDICE DONOŠENJA ZAKONA

Važeći Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti donesen je u Saboru Republike Hrvatske 21. ožujka 2002. godine i objavljen u Narodnim novinama br. 32/02 od 28. ožujka 2002. godine, te je izmijenjen i dopunjen Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti donesenim u Saboru Republike Hrvatske 19. srpnja 2003. godine koji je objavljen u Narodnim novinama br. 151/03. od 24. rujna 2003. godine.

U okviru predpristupnih aktivnosti Republike Hrvatske za pristupanje u punopravno članstvo Republike Hrvatske u Europsku uniju, a nakon završene analitičke ocjene usklađenosti nacionalnog zakonodavstva s obvezujućom pravnom stečevinom na područjima pregovaračkih Poglavlja 2. Sloboda kretanja radnika i Poglavlja 19. Socijalna politika i zapošljavanje, slijedom preuzetih obveza iz predanih Pregovaračkih stajališta Republike Hrvatske u navedenim Poglavljima, pokrenuta je ova zakonodavna inicijativa u cilju postizanja potpunog usklađivanja ovog Zakona sa:

- Direktivom Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o Okvirnom sporazumu o radu sa skraćenim radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC (OJ, L 014 , 20.01.1998., p. 0009 – 0014) i
- Direktivom 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji o slobodi kretanja i boravka na teritoriju države članice, kojom se vrši izmjena i dopuna Uredbe (EEZ) broj 1612/68 i ukidaju Direktive 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ (tekst od važnosti za EGP) (OJ, L 158, 30.04.2004., p. 0077 - 0123),

kao i stvaranja neophodnih normativnih pretpostavki izravne primjene danom pristupanja:

- Uredbe Vijeća (EEZ-a) br. 1612/68 od 15. listopada 1968. o slobodi kretanja radnika u Zajednici (OJ, L 257 , 19.10.1968., p. 0002 - 0012),
- Uredbe Vijeća (EEZ-) br. 312/76 kojom se izmjenjuju i dopunjuju odredbe koje se odnose na sindikalna prava radnika iz Uredbe (EEZ-a) br. 1612/68 o slobodi kretanja radnika u Zajednici (OJ, L 039 , 14.02.1976., p. 0002 – 0002),
- Uredbe Komisije (EEZ-a) br. 1251/70 od 29. lipnja 1970. o pravu radnika na ostanak na teritoriju države članice u kojoj su bili zaposleni (OJ, L 142 , 30.06.1970., p. 0024 – 0026),

- Uredbe (EEZ) br. 1408/71 Vijeća od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalnog osiguranja na zaposlene osobe i njihove obitelji koji se kreću unutar Zajednice (OJ, L 149, 05.07.1971., p. 0002 – 0050),
- Uredbe Vijeća (EEZ-a) br. 574/72 od 21. ožujka 1972. kojom se utvrđuje postupak provedbe Uredbe (EEZ-a) br. 1408/71 o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe i njihove obitelji koji se kreću unutar Zajednice (OJ, L 074, 27.03.1972., p. 0001 – 0083),
- Uredbe (EZ-a) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o usklađivanju sustava socijalnog osiguranja (OJ, L 166, 30.4.2004., p. 0001 - 0123) i
- Uredbe Komisije (EZ-a) br. 207/2006 od 7. veljače 2006. o izmjenama i dopunama Uredbe Vijeća (EEZ-a) br. 574/72 kojom se utvrđuje postupak za provedbu Uredbe (EEZ-a) br. 1408/71 o primjeni sustava socijalnog osiguranja na zaposlene osobe, samozaposlene osobe i članove njihovih obitelji koji se kreću unutar Zajednice (OJ, L 36, 8.2.2006., p. 0003 - 0024).

Obzirom da se Nacrtom prijedloga Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti uređuje, osim opisanog usklađivanja, i materijalno pravna zaštita nezaposlenih osoba koja je sastavni dio koordinacije sustava socijalne sigurnosti, te između ostalog i aktivno djelovanje na tržištu rada potrebno je znati i okolnosti u svezi dugoročnih procesa koji će zasigurno djelovati na tržište rada u našoj zemlji. Nužno je pripremiti se na posljedice tih procesa, jer oni će određivati našu buduću konkurentsku prednost ili činiti ograničenje u našem razvoju. Ti procesi su:

- Starenje stanovništva koje je u Hrvatskoj uzrokovano negativnim prirodnim prirastom stanovništva, a čega su posljedice starenje radno sposobnog stanovništva pa stoga i radne snage i smanjenje apsolutnog broja radno sposobnog stanovništva.
- Globalizacija i nagli tehnološki napredak koja uvjetuje da će budući održivi gospodarski razvoj biti moguć samo ako se uključimo u svjetsku konkurenciju, tj. zatvaranje u nacionalne ekonomije više nije moguće, uspjeh se neće moći graditi na jednoj trajnoj prednosti već će se stalno morati jačati postojeća ili tražiti nova prednost pred konkurentima. Glavna prednost u globalnoj konkurenciji su znanja i vještine radne snage, pa je stoga osnovni mehanizam promjena obrazovanje. Budući da mlade generacije više nisu dovoljno brojne da zamijene brojnije starije generacije koje izlaze iz radno sposobne dobi, potrebno će biti obrazovati sve starije i starije radnike, što nije moguće bez orijentacije na cjeloživotno obrazovanje.
- Veća fluktuacija na tržištu rada, budući da je danas poduzetnik uglavnom nositelj troška prilagođavanja, u uvjetima viška ponude rada, poslodavci će zamjenjivati radnike dok ne nađu odgovarajući splet sposobnosti i vještina, umjesto da ulažu u postojeće radnike. Posljedica toga je česta promjena statusa u životu pojedinca: razdoblja zaposlenosti izmjenjivati će se s razdobljima učenja, nezaposlenosti i neaktivnosti. Promjene zanimanja nekoliko puta u radnom vijeku dat će apsolutnu prednost onima koji su njegovali svoje sposobnosti učenja i zadržali poduzetnički duh.

U posljednjih nekoliko godina došlo je do razmjerno velikih pozitivnih promjena na hrvatskom tržištu rada. Registrirana zaposlenost značajno se povećala, a registrirana nezaposlenost bitno se smanjila. Ukupan broj zaposlenih povećao se s 1.341.000 u 2000. na 1.517.000 u 2007. godini. Riječ je o povećanju broja zaposlenih za 176.000 odnosno za 13,1 posto. Istodobno, broj nezaposlenih smanjio

se s 358.000 na 265.000 tijekom istoga razdoblja, dakle za 93.000 odnosno 26%. U 2008. godini može se očekivati daljnji rast registrirane zaposlenosti i opadanje nezaposlenosti.

Premda se temelje na drukčijim odredbama zaposlenosti i nezaposlenosti, rezultati ankete radne snage potvrđuju postojanje višegodišnjeg pozitivnog trenda na tržištu rada. Tako se stopa zaposlenosti stanovništva u dobi od 15 do 64 godine povećala s 51,4 posto u 2000. godini na gotovo 57 posto u 2007. godini. Istodobno, stopa nezaposlenosti smanjila se sa 16 na manje od 10 posto, s tendencijom daljnjeg opadanja.

Navedeno povećanje zaposlenosti i smanjenje nezaposlenosti ostvareno je ponajviše zahvaljujući kombinaciji razmjeno visokog gospodarskog rasta i umjerenog rasta plaća odnosno troškova rada, a pridonijeli su i drugi čimbenici poput mirovinske reforme i mjera za suzbijanje neprijavljenog rada.

Unatoč opisanim pozitivnim trendovima, stanje na tržištu rada još uvijek nije zadovoljavajuće. Stopa zaposlenosti u Hrvatskoj znatno je manja nego u Europskoj uniji, gdje iznosi 65,41%, a stopa nezaposlenosti je veća nego u Europskoj uniji, gdje iznosi 7,1%. Osobito je zabrinjavajući relativni opseg dugotrajne nezaposlenosti. Udio nezaposlenih dulje od jedne godine u ukupnom broju registriranih nezaposlenih krajem 2007. godine iznosio je čak 58,6 posto. Podaci pokazuju da je dugotrajna nezaposlenost povezana s nižom razinom obrazovanosti i s višom životnom dobi.

Relativni opseg dugotrajne nezaposlenosti moguće je smanjivati obrazovnim mjerama aktivne politike zapošljavanja radi obnove, dopune ili promjene radnih znanja i vještina nezaposlenih osoba u cilju povećanja njihove zapošljivosti. Stoga je predložena mogućnost značajnijeg materijalnog poticanja sudjelovanja nezaposlenih osoba u obrazovnim mjerama. S druge strane, predloženo je značajno povećanje naknade za nezaposlene u prva tri mjeseca nakon gubitka zaposlenja, ali i njezino postupno smanjivanje kako bi se destimulirala dugotrajna nezaposlenost, osobito u starijih osoba koje su ostvarile pravo na trajnu novčanu naknadu. To i stoga što prema sadašnjim podacima 54,4% korisnika novčane naknade do zaposlenja pripada dobnoj skupini do 54 godine života zbog čega je nužno nakon godine dana nezaposlenosti nižom naknadom stimulirati zapošljavanje i radnu aktivaciju. Upravo je iz tog razloga Prijedlogom zakona upravo za tu grupu nezaposlenih osoba predviđeno i usklađivanje ostvarene novčane naknade koja se obustavlja zbog zapošljavanja i nastavlja nakon ponovne nezaposlenosti na način da se ista tada utvrđuje prema novoj osnovici odnosno ostvarenoj plaći tijekom zadnjeg zaposlenja.

Procjena rasta novčane naknade ostvarene prema minimalnoj plaći

	2007.	2008.	2009.	2010.
Prosječna bruto plaća gospodarstva	7.047	7.540	8.068	8.633
Rast prosječne plaće		7%	7%	7%
Realni rast BDP		4,5%	4,5%	4,5%
Minimalna bruto plaća		2.748	3.073	3.435
Formula		39% - plaća 07.	40,75% - plaća 08.	42,58% - plaća 09.
Osnovica za izračun novčane naknade		0,8xminimalna 07. = 2.199 Kn	0,8xminimalna 08. = 2.458 Kn	0,8xminimalna 09. = 2.748 Kn
NN 70%		1.539	1.721	1.924
NN 50%		1.099	1.229	1.374
NN 40%		879	983	1.099

- ✓ faktor 0,8 kod izračuna osnovice za novčanu naknadu je umanjenje bruto plaće za 20 % s osnove obveznog doprinosa za mirovinsko osiguranje
- ✓ formula za izračun udjela je $(39\% + 39 \times \text{realan rast BDP}/100) \times \text{prosječna plaća prethodne godine}$

Uvažavajući okolnost da bi predloženo restrukturiranje instituta novčane naknade dovelo do smanjenja novčane naknade nezaposlenim osobama koje su u nezaposlenost ušle s najnižom plaćom, a ostvarile su pravo na novčanu naknadu sve do zaposlenja za njih je iznimno Prijedlogom zakona predviđeno i usklađivanje ostvarene novčane naknade koja se obustavlja zbog zapošljavanja i nastavlja nakon ponovne nezaposlenosti na način da se ista tada utvrđuje prema novoj osnovici odnosno ostvarenoj plaći tijekom zadnjeg zaposlenja koja ne može biti manja od projekcije prikazane u tablici. Predloženim rješenjem dodatno će se potaknuti dugotrajno nezaposlene osobe za radnu aktivaciju i prihvaćanje sezonskog rada ili rada na određeno vrijeme, koji će tada utjecati i na rast novčane naknade koja će se nastaviti isplaćivati po prestanku tog radnog odnosa, a ujedno će se navedenim rješenjem spriječiti opasnost da sukladno novim institutima nezaposlene osobe ostvaruju znatno nižu novčanu naknadu u odnosu na važeći Zakon. To stoga što će Prijedlog zakona o minimalnoj plaći stupiti na snagu tijekom ove godine dok će se Prijedlog zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti primjenjivati od 01. siječnja 2009. godine. Slijedom navedenog ni one osobe koje steknu pravo na novčanu naknadu do 31. svibnja 2009. godine (kada se utvrđuje nova minimalna plaća) još neće ući u isplati od 40% osnovice, te uz korištenje posebno kreiranih mjera aktivne politike zapošljavanja koje provodi Zavod za dugotrajno nezaposlene osobe i osobe starije dobi mogu ponovnim zapošljavanjem doprinijeti svojoj socijalnoj sigurnosti i rastu utvrđene novčane naknade.

Komparativni prikaz trajanja prava na novčanu naknadu po važećem Zakonu i po Prijedlogu:

Vrijeme provedeno na radu	Prema sada važećem Zakonu			Prema Prijedlogu
	Dani	+ Nedjelje	Ukupno	Ukupno
Od 9 mjeseci do 2 godine	78	13	91	90
Više od 2 godine	104	17	121	120
Više od 3 godine	130	21	151	150
Više od 4 godine	156	26	182	180
Više od 5 godine	182	30	212	210
Više od 6 godine	208	34	242	240
Više od 7 godine	234	39	273	270
Više od 8 godine	260	43	303	300
Više od 9 godine	286	47	333	330
Više od 10 godine	338	56	394	360
Više od 15 godine	364	60	424	390
Više od 20 godine	390	65	455	420
Više od 25 godine	390	65	455	450

Izračun trajanja novčane naknade prema važećem Zakonu izrađen je na način da je na svakih 6 dana dodana po jedna nedjelja što utječe na razlike trajanja naknade obzirom da se ista utvrđuje zavisno od početka korištenja do završetka korištenja zavisno od dana u tjednu kada započinje i kada završava, a što je u svakom pojedinačnom slučaju drugačiji raspored što dovodi i do matematičkih pogrešaka prilikom ovakvog aproksimativnog izračuna, a što je period duži to je mogućnost drugačijih kalendarskih rasporeda veći. Pri tom valja istaknuti da je koncepcija Prijedloga zakona utvrđivanje trajanja naknade na bazi isplate prosječnog kalendarskog mjeseca (30 dana), a ne kao dosad na bazi pretpostavljenog radnog tjedna od 6 dana, što je jasno vidljivo prema porastu vremena trajanja novčane naknade po svakoj od utvrđenih kategorija. To i tim više što se novčana naknada i sada po važećem Zakonu utvrđuje i isplaćuje u mjesečnim iznosima koji ne ovise o broju dana i radnih dana mjeseca te se na mjesečnoj razini iznosi isplaćene naknade ne mijenjaju. Stoga, iako bi proizlazilo da predložena koncepcija dovodi do skraćivanja vremena trajanja novčane naknade za nezaposlene osobe s vremenom provedenim na radu više od 10, 15 i 20 godina i iz razloga što je Prijedlogom zakona uvedena još jedna kategorija nezaposlenih osoba s 25 godina provedenih na radu, isto zbog mjesečnih izračuna i isplata neće utjecati na značajnije umanjeње opsega njihovih prava.

Novčana naknada sve do zaposlenja po važećem Zakonu ostvaruje nezaposlena osoba muškarac s 35 godina provedenih na radu odnosno žena s 30 godina provedenih na radu, a po Prijedlogu zakona je ostvaruju nezaposlene osobe s 32 godine provedene na radu. Zadržavanje dosadašnjih razlika u odnosu na žene i muškarce nije više prihvatljivo zbog uvažavanja zahtjeva Direktive Vijeća 86/378/EEZ od 24. srpnja 1986. o provedbi načela jednakog postupanja za muškarce i žene u programima profesionalnih socijalnih osiguranja i Direktive Vijeća 96/97/EEZ od 20. prosinca 1996. kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva 86/378/EEZ o provedbi načela jednakog postupanja za muškarce i žene u profesionalnim

programima socijalnog osiguranja. Navedeni prijedlog će za posljedicu imati i značajnije povećanje broja nezaposlenih osoba koje će ostvariti novčanu naknadu sve do zaposlenja. To stoga što su se tijekom 2007. godine Zavodu prijavile 2.493 nezaposlene osobe s 32 godine provedenih na radu od kojih je novčanu naknadu do zaposlenja ostvarilo 1.670 osoba te je novo utvrđeni kriterij ostvarivanja prava povećanje za više od 60 %.

Slijedom opisanih trendova tržišta rada i karakteristika zaposlenosti i nezaposlenosti, kao i ostvarivanja potpune usklađenosti s obvezujućom pravnom stečevinom na ovom području, Nacrtom Prijedloga Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti uređuju se sljedeća pitanja:

- poslove posredovanja pri zapošljavanju u zemlji i inozemstvu, uz Hrvatski zavod za zapošljavanje, mogu obavljati i druge pravne i fizičke osobe koje dobiju suglasnost ministarstva nadležnog za rad uz obvezu izvještavanja o svojim evidencijama, te se propisuje i opseg odgovornosti pravnih i fizičkih osoba koje posreduju pri zapošljavanju u inozemstvo,
- propisuje se sustav obveznog osiguranja zaposlenika u radnom odnosu za slučaj nezaposlenosti,
- državljani država članica Europskog gospodarskog prostora izjednačuju se u pravima i obvezama s hrvatskim državljanima, koja odredba će stupiti na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske u Europsku uniju,
- definira se tko se smatra nezaposlenom osobom i što podrazumijeva aktivno traženje posla,
- uređuje se jedinstvena evidencija nezaposlenih osoba i drugih tražitelja zaposlenja;
- propisuju se razlozi zbog kojih se prestaje voditi evidencija o nezaposlenoj osobi, kao i obveze nezaposlenih osoba za uključivanje u obrazovanje odnosno dužnost prihvaćanja ponuđenog posla,
- definira se individualni profesionalni plan zapošljavanja i njegova svrha i značaj,
- detaljnije se definiraju poslovi koji su uključeni u pripremu za zapošljavanje (profesionalno usmjeravanje, upoznavanje metoda i tehnika aktivnog traženja posla, obrazovanje za zapošljavanje, profesionalna rehabilitacija);
- definira se aktivna politika zapošljavanja kao skup mjera i aktivnosti koje će se poduzimati sa ciljem unapređenja tržišta rada, zapošljavanja, samozapošljavanja, zadržavanja postojeće zaposlenosti, olakšavanja zapošljavanja pojedinih skupina ili pojedinaca, smanjenja nezaposlenosti, te osiguravanja zaposlenika poslodavcima.;
- redefinira se institut novčane naknade i uvjeti za ostvarivanje prava na novčanu naknadu, kao i visina i vrijeme trajanja prava, koja se sada vezuje uz prethodno ostvarenu plaću i vrijeme provedeno na radu implementacijom načela „pro rata temporis“
- predviđa se mogućnost jednokratne isplate novčane naknade radi zapošljavanja, samozapošljavanja ili volontiranja po propisima o radu,
- utvrđuju se uvjeti za obustavu i prestanak prava na novčanu naknadu, te mogućnost nastavka korištenja tog prava koje je prestalo zbog prihvaćenog sezonskog rada, rada na određeno vrijeme ili rada u nepunom radnom vremenu, te se za nezaposlene osobe koje su imale utvrđenu novčanu naknadu do zaposlenja propisuje izuzetak ponovnog izračuna osnovice i novčane naknade po nastavljanju korištenja tog prava,

- uređuje se pravo na mirovinsko osiguranje;
- propisuju se uvjeti za stjecanje i visina novčane pomoći za vrijeme obrazovanja, te pravo na jednokratnu novčanu pomoć i naknadu putnih i selidbenih troškova;
- propisuje se pravo na novčanu naknadu osoba koje su bile zaposlene u inozemstvu;
- propisuje se postupak za ostvarivanje prava za vrijeme nezaposlenosti;
- propisuju se poslovi koje obavlja Hrvatski zavod za zapošljavanje, sastav tijela i način upravljanja te provođenje nadzora nad njegovim radom;
- propisuju se izvori sredstava za djelatnost zapošljavanja;
- propisuju se novčane kazne zbog nepostupanja po Zakonu.

U odnosu na rješenja iz sada važećeg Zakona najvažnije promjene izvršene u ovom Nacrtu Prijedloga odnose se na:

- „otvaranje tržišta rada“ omogućavanjem privatnim agencijama i posredovanje u inozemstvu s utvrđenim odgovornostima za ostvarivanje prava po osnovi posredovanja (kontrola, odgovornost za štetu, troškovi repatrijacije, uvjeti rada) i uređenje područja suradnje u cilju dostavljanja i objave podataka što će biti uređeno provedbenim propisom,
- izjednačavanje pristupa pravima radnicima koji rade u punom i nepunom radnom vremenu izmjenom odnosno brisanjem dosadašnjeg preračunavanja nepunog radnog vremena na puno, a što zahtjeva i drugačije uređenje instituta naknade za vrijeme nezaposlenosti,
- preciznija definicija nezaposlene osobe koja aktivno traži posao i raspoloživa je za rad, te formiranje samo jedne evidencije nezaposlenih osoba i drugih tražitelja zaposlenja,
- povećanje odgovornosti i obveza nezaposlene osobe za uključivanjem u obrazovne aktivnosti u cilju zapošljavanja kao i odbijanja zaposlenja, ne kao dosad isključivo ovisno o stručnoj spremi i radnom iskustvu, već o utvrđenom profesionalnom planu i psihofizičkim sposobnostima nezaposlene osobe,
- visina novčane naknade za vrijeme nezaposlenosti vezana je uz prethodno ostvarene plaće i to 70% u prvih 90 dana, a 50% preostalo vrijeme odnosno 40 % za osobe koje naknadu imaju sve do zaposlenja ili ostvarenja mirovinskih prava, čime je restrukturiran pravni institut novčane naknade prihvaćanjem njene prave namjene što je socijalno osiguranje za slučaj nezaposlenosti,
- višim naknadama u prvoj godini nezaposlenosti zaštititi nezaposlenu osobu od istovremene opasnost od siromaštva i omogućiti joj duži period za podizanje stupanja svoje zapošljivosti putem obrazovnih aktivnosti i aktivnog traženja posla,
- nižim postotkom novčane naknade koja je ostvarena sve do zaposlenja stimulirati zapošljavanje i radnu aktivaciju nezaposlenih osoba koje su ostvarile tu naknadu jer prema sadašnjim podacima 54,4% korisnika novčane naknade do zaposlenja pripada dobnoj skupini do 54 godine života,
- najviši iznos novčane naknade vezan je uz iznos prosječne neto plaće isplaćene u gospodarstvu Republike Hrvatske u prethodnoj godini prema posljednjem službeno objavljenom podatku,
- vezano uz podizanje razine naknada ukinut je dosadašnji institut jednokratnog dodatka koji se isplaćivao u ovisnosti uz „godine vjernosti“ poslodavcu jer isti gubi svoj svaki smisao materijalno pravne zaštite nezaposlenih osoba i suštinski je nespojiv sa ovim sustavom socijalnog osiguranja,

- u cilju dodatnog poticanja zapošljavanja i radne aktivacije nezaposlenim osobama je omogućen izbor prava na način da mogu nastaviti koristiti ostvarena prava po osnovi nezaposlenosti nakon protoka prihvaćenog sezonskog zaposlenja, rada u nepunom radnom vremenu, rada na određeno vrijeme i volonterskog rada po propisima o radu ili mogu ostvariti jednokratnu isplatu novčane naknade,
- uvažavajući okolnost da 38% dugotrajno nezaposlenih osoba ima završeno osnovno obrazovanje te da je potrebno dodatno potaknuti uključivanje nezaposlenih u obrazovne aktivnosti, novčana pomoć koja se isplaćuje nezaposlenoj osobi tijekom obrazovanja podignuta je s dosadašnjeg najnižeg iznosa novčane naknade na nivo neoporezivog iznosa stipendije,
- prava državljana Europskog gospodarskog prostora izjednačena su s pravima hrvatskih državljana trenutkom pristupanja u punopravno članstvo EU,

III OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Na osnovi Nacrta prijedloga Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti sredstva za financiranje djelatnosti zapošljavanja osiguravaju se od doprinosa za zapošljavanje, kojeg za osiguranje u slučaju nezaposlenosti po stopi od 1,70 posto uplaćuju poslodavci na plaće radnika. Tijekom 2007. godine po osnovi doprinosa za zapošljavanje uplaćeno je 1,719.158.794,00 kuna, a za 2008. godinu planiran je u iznosu od 1,895.916.181,00 kuna odnosno u porastu od oko 10 posto.

Prema privremenim podacima Državnoga zavoda za statistiku u veljači 2008. godine Hrvatska je imala 1.764.229 aktivnih stanovnika, što je za 0,2 % manje nego prethodnoga mjeseca. U tome je bilo 1.504.138 zaposlenih osoba. Ukupni broj zaposlenih smanjio se za 0,1 % u usporedbi s prethodnim mjesecom. Stopa registrirane nezaposlenosti u veljači 2008. iznosila je 14,7 % naspram stopi od 14,8 % u prethodnome mjesecu te prosječnoj stopi od 15,1 % u 2007. godini.

Potkraj ožujka 2008. u Hrvatskome zavodu za zapošljavanje bila je evidentirana 255.491 nezaposlena osoba, što je za 4.600 osoba manje nego u prethodnome mjesecu i 36.151 osobu manje nego u ožujku 2007. Dakle, u ožujku 2008. godine nezaposlenost je smanjena u usporedbi s prethodnim mjesecom za 1,8 %, te za 12,4 % u usporedbi s istim mjesecom 2007. godine.

U ožujku 2008. godine 61.094 nezaposlene osobe ili 23,9 % od ukupnoga broja nezaposlenih koristile su novčanu naknadu. Broj korisnika novčane naknade smanjio se u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine za 6.464 osobe ili 9,6 %.

U okviru materijalnog osiguranja za vrijeme nezaposlenosti osim novčane naknade isplaćuje se i doprinos za mirovinsko osiguranje, te za novčane pomoći i naknade troškova za vrijeme obrazovanja, kao i naknade putnih i selidbenih troškova za što je prema iznesenim podacima za 2008. godinu planirano i osigurano u visini od 800.000.000,00 kuna.

Predloženim restrukturiranjem novčane naknade i novčane pomoći za vrijeme obrazovanja, a na temelju kretanja na tržištu rada, kontinuiranog trenda rasta

zaposlenosti i smanjenja nezaposlenosti, uvažavajući pri tom prosječnu plaću koju su nezaposlene osobe ostvarivale prije nastupa nezaposlenosti, za 2009. godinu na ime materijalno pravne zaštite nezaposlenih osoba treba osigurati oko 920,000.000,00 kuna što je u odnosu na ovu godinu 120,000.000,00 kuna više. Pri tom je važno napomenuti da navedeno povećanje ne iziskuje povećanje stope doprinosa za zapošljavanje, već samo preraspodjelu unutar postojećih sredstava koja se prikupe tijekom proračunske godine, koja su osim za materijalno pravnu zaštitu nezaposlenih osoba namijenjena i za mjere aktivne politike zapošljavanja, poslovanje Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, te druge namjene.

IV PRIJEDLOG DONOŠENJA ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Temelj za donošenje ovog Zakona po hitnom postupku nalazi se u odredbi članka 159. Poslovnika Hrvatskog sabora, ("Narodne novine", broj 6/02 - pročišćeni tekst, br. 41/02, 91/03, 58/04 i 69/07 – Odluka USRH), a to su osobito opravdani državni razlozi, obzirom da se radi o Zakonu kojim se usklađuje zakonska regulativa s propisima Europske unije, koji se sukladno članku 161. stavak 1. Poslovnika Hrvatskog sabora donose po hitnom postupku, jer čini nezaobilazni, sastavni dio izmjena radno-socijalnog zakonodavstva, te je usko povezan s već usvojenim Pregovaračkim stajalištima Republike Hrvatske u pregovaračkim poglavljima 2. Sloboda kretanja radnika i 19. Socijalna politika i zapošljavanje, te ispunjava svoju obvezu prema Nacionalnom programu Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji za 2008. godinu.

V KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POSREDOVANJU PRI ZAPOŠLJAVANJU I PRAVIMA ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI

Nacrt končanog prijedloga Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti glasi:

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POSREDOVANJU PRI ZAPOŠLJAVANJU I PRAVIMA ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuje posredovanje pri zapošljavanju, profesionalno usmjeravanje, obrazovanje u cilju povećanja zapošljavanja radne snage, osiguranje za slučaj nezaposlenosti, aktivno djelovanje na tržištu rada u cilju poticanja prostorne i profesionalne pokretljivosti radne snage, te novog zapošljavanja i samozapošljavanja, izvori sredstava za djelatnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (u daljnjem tekstu: Zavod), te ustroj, upravljanje i obavljanje djelatnosti Zavoda.

Članak 2.

Djelatnosti iz članka 1. ovoga Zakona obavljaju se za nezaposlene osobe i ostale tražitelje zaposlenja, poslodavce i druge osobe koje traže informacije i savjete o uvjetima i mogućnostima zapošljavanja.

Članak 3.

(1) Djelatnosti iz članka 1. ovoga Zakona obavlja Zavod u skladu s ovim Zakonom i drugim propisima.

(2) Djelatnosti iz članka 1. ovoga Zakona, osim osiguranja za slučaj nezaposlenosti, mogu obavljati i pravne osobe kao trgovačka društva, a fizičke osobe kao samostalnu djelatnost.

(3) Pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnosti iz članka 1. ovoga Zakona uz iste mogu obavljati samo djelatnosti istraživanja tržišta i ispitivanja javnog mijenja.

(4) Iznimno od stavka 2. i 3. ovoga članka srednjoškolske ustanove mogu obavljati samo poslove posredovanja za povremeni rad redovnih učenika u zemlji.

(5) Pravne i fizičke osobe iz stavka 2. ovoga članka obavljaju djelatnosti posredovanja pri zapošljavanju za tražitelje zaposlenja bez naknade, te djeluju nepristrano u odnosu na tražitelje zaposlenja i poslodavce.

(6) Pravne i fizičke osobe iz stavka 2. ovoga članka dužne su podatke iz evidencije koju vode dostaviti ministarstvu nadležnom za rad.

(7) Odredbe ovoga Zakona ne primjenjuju se na posredovanje pri zapošljavanju pomoraca koje je uređeno posebnim propisima.

Članak 4.

(1) Kada pravne i fizičke osobe iz članka 3. stavka 2. ovoga Zakona obavljaju djelatnosti posredovanja pri zapošljavanju u inozemstvu dužne su istu obavljati u suradnji s nadležnim tijelima pojedinih zemalja.

(2) U postupku posredovanja pri zapošljavanju u inozemstvu pravne i fizičke osobe iz članka 3. stavka 2. ovoga Zakona dužne su izvijestiti osobe za koje posreduju o uvjetima života i rada, pravima i obvezama po osnovi rada i drugim bitnim elementima zakonitosti rada i radnim uvjetima.

(3) Pravne i fizičke osobe iz članka 3. stavka 2. ovoga Zakona snose odgovornost prema osobama za koje su posredovali u inozemstvu za zakonitost njihovog zapošljavanja i rada sukladno zakonodavstvu zemlje u koju posreduju, te snose troškove prijevremenog povratka osobe za koju su posredovali ukoliko je isti uzrokovan nezakonitim zapošljavanjem ili radom, a odgovaraju i za eventualnu štetu koju bi osoba mogla pretrpjeti zbog pogrešnih informacija o bitnim elementima uvjeta života i rada.

(4) Pravne i fizičke osobe iz članka 3. stavka 2. ovoga Zakona dužne su pružiti osobama za koje su posredovali u inozemstvu svu potrebnu pomoć u ostvarivanju njihovih prava po osnovi rada nakon povratka s rada u inozemstvu.

Članak 5.

(1) Pravne i fizičke osobe iz članka 3. stavka 2. ovoga Zakona i srednjoškolske ustanove iz članka 3. stavka 4. ovoga Zakona mogu obavljati djelatnosti u svezi sa zapošljavanjem pod uvjetom da:

1) prije upisa u odgovarajući registar imaju dozvolu ministarstva nadležnog za rad,

2) ispunjavaju kadrovske, organizacijske, prostorne, tehničke i ostale propisane uvjete za obavljanje tih djelatnosti.

(2) Ministar nadležan za rad će pravilnikom propisati posebne uvjete i način obavljanja djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka, te način i rokove dostavljanja podataka iz članka 3. stavka 6. ovoga Zakona.

Članak 6.

(1) Za slučaj nezaposlenosti obvezno su osigurani svi radnici u radnom odnosu.

(2) Osiguranje za osobe iz stavka 1. ovoga članka provodi se na načelu solidarnosti.

Članak 7.

Nezaposlene osobe, temeljem osiguranja, ostvaruju prava na:

- 1) novčanu naknadu,
- 2) mirovinsko osiguranje,
- 3) novčanu pomoć i naknadu troškova za vrijeme obrazovanja,
- 4) jednokratnu novčanu pomoć i naknadu putnih i selidbenih troškova.

Članak 8.

Državljeni država članica Europskog ekonomskog prostora u pravima i dužnostima utvrđenim ovim Zakonom izjednačeni su s hrvatskim državljanima.

II. EVIDENCIJA NEZAPOSLENIH OSOBA I OSTALIH TRAŽITELJA ZAPOSLENJA

Članak 9.

Evidenciju nezaposlenih osoba vodi Zavod na osnovi prijave nezaposlene osobe.

Članak 10.

Nezaposlenom osobom u smislu ovoga Zakona smatra se osoba sposobna ili djelomično sposobna za rad, u dobi od 15 do 65 godina koja nije u radnom odnosu, aktivno traži posao i raspoloživa je za rad, te ako:

- 1) ne ostvari mjesečni primitak od pružanja usluga prema posebnim propisima ili ne ostvari mjesečni primitak, odnosno dohodak od druge samostalne djelatnosti prema propisima o porezu na dohodak, a koji je veći od najniže mjesečne osnovice na koju se obračunavaju doprinosi za obvezna osiguranja prema posebnim propisima,
- 2) nema registrirano trgovačko društvo ili drugu pravnu osobu, odnosno nema više od 25% udjela u trgovačkom društvu ili drugoj pravnoj osobi,
- 3) nema registrirani obrt, slobodno zanimanje ili djelatnost poljoprivrede i šumarstva,
- 4) nije osigurana kao poljoprivrednik po propisima o mirovinskom osiguranju,
- 5) nije zaposlena prema posebnim propisima,
- 6) nije korisnik mirovine, osim korisnika mirovine koji ostvari pravo na invalidsku mirovinu na temelju profesionalne nesposobnosti za rad,
- 7) ne ispunjava uvjete za prijevremenu starosnu mirovinu i starosnu mirovinu,
- 8) nije redovni učenik ili student.

Članak 11.

(1) Smatra se da nezaposlena osoba aktivno traži posao ako:

- se redovito mjesečno javlja Zavodu,
- provodi aktivnosti radi utvrđivanja profesionalnog plana traženja posla,
- pridržava se profesionalnog plana iz članka 21. ovoga Zakona,
- podnosi molbe poslodavcima ili daje oglase i javlja se na oglase i natječaje.

(2) Smatra se da je nezaposlena osoba raspoloživa za rad, ako se odaziva na svaki poziv Zavoda radi pripreme za zapošljavanje i zaposlenja.

(3) Ministar nadležan za rad utvrdit će pravilnikom način provođenja aktivnosti iz stavka 1. i 2. ovoga članka.

Članak 12.

Nezaposlena osoba prijavljuje se i evidentira u Zavodu prema mjestu prebivališta, odnosno uobičajenog boravišta.

Članak 13.

(1) Zavodu se, radi promjene zaposlenja, odnosno radi posredovanja, bez obveze redovitog javljanja, mogu prijaviti i ostali tražitelji zaposlenja koji se ne smatraju nezaposlenim osobama iz članka 10. ovoga Zakona.

(2) Zavodu se radi savjetovanja i informiranja mogu javiti i druge osobe koje koriste usluge Zavoda.

Članak 14.

(1) Zavodu se može prijaviti azilant, stranac pod supsidijarnom odnosno privremenom zaštitom u Republici Hrvatskoj koji je u pravima i dužnostima utvrđenim ovim Zakonom izjednačen s hrvatskim državljaninom.

(2) Osoba iz stavka 1. ovoga članka prijavljuje se i evidentira u Zavodu prema mjestu boravka odnosno adresi stanovanja

(3) Osoba iz stavka 1. ovoga članka prestaje se voditi u evidenciji Zavoda po prestanku supsidijarne odnosno privremene zaštite.

Članak 15.

(1) Zavodu se, radi ostvarivanja prava na novčanu naknadu, može prijaviti nezaposlena osoba stranac kojoj je prestao radni odnos u Republici Hrvatskoj bez njegove krivnje ili uz pristanak ako ima odobren privremeni boravak u Republici

Hrvatskoj.

(2) Nezaposlena osoba stranac iz stavka 1. ovoga članka prijavljuje se prema mjestu odobrenog privremenog boravka.

(3) Po iskorištenosti novčane naknade odnosno po isteku privremenog boravka osoba iz stavka 1. ovoga članka prestaje se voditi u evidenciji Zavoda.

Članak 16.

Podatke o nezaposlenim osobama i ostalim tražiteljima zaposlenja vodi Zavod na propisanim obrascima i u elektronskom obliku.

Članak 17.

- (1) Zavod prestaje voditi osobu kao nezaposlenu u evidenciji, ako ta osoba:
- 1) zasnjuje radni odnos,
 - 2) ostvari mjesečni primitak od pružanja usluga prema posebnim propisima ili ostvari mjesečni primitak, odnosno dohodak od druge samostalne djelatnosti prema propisima o porezu na dohodak, a koji je veći od najniže mjesečne osnove na koju se obračunavaju doprinosi za obvezna osiguranja prema posebnim propisima,
 - 3) obavlja posao bez potvrde, ugovora, odnosno rješenja na temelju kojeg radi,
 - 4) registrira trgovačko društvo ili drugu pravnu osobu, odnosno stekne više od 25% udjela u trgovačkom društvu ili drugoj pravnoj osobi,
 - 5) registrira obrt, slobodno zanimanje ili djelatnost poljoprivrede i šumarstva,
 - 6) postane poljoprivredni osiguranik po propisima o mirovinskom osiguranju,
 - 7) zaposli se prema posebnim propisima,
 - 8) ispuni uvjete za prijevremenu starosnu mirovinu, starosnu mirovinu, odnosno ostvari obiteljsku mirovinu ili ostvari invalidsku mirovinu zbog opće nesposobnosti za rad,
 - 9) ima utvrđenu opću nesposobnost za rad,
 - 10) obavlja volonterski rad prema propisima o radu,
 - 11) ostvari prava na roditeljsku, roditeljsku, posvojiteljsku ili skrbničku poštedu od rada po posebnom propisu,
 - 12) postane redovni učenik ili student,
 - 13) nastupi na dragovoljno služenje vojnog roka,
 - 14) bude pritvorena,
 - 15) nastupi na izdržavanje kazne zatvora,
 - 16) navršši 65 godina života,
 - 17) bude uključena u program obrazovanja od strane Zavoda do isteka toga programa,
 - 18) odbije se uključiti u obrazovanje ili bez opravdanog razloga prekine, odnosno ne završi obrazovanje koje je sukladno njezinim procijenjenim psihofizičkim mogućnostima organizirao i troškove snosi Zavod u cilju povećanja njene mogućnosti

zapošljavanja,

19) se ne javi Zavodu u dva uzastopna mjeseca, a ne obavijesti Zavod o opravdanim razlozima nejavljanja,

20) ne ispunjava uvjete o aktivnom traženju posla i raspoloživosti za rad u skladu sa člankom 11. ovoga Zakona,

21) se odjavi s evidencije.

(2) Zavod prestaje voditi osobu kao nezaposlenu u evidenciji ako ta osoba ne prihvati ponuđena zaposlenja u okviru stečene stručne spreme i radnog iskustva do utvrđivanja profesionalnog plana iz članka 21. ovoga Zakona, a nakon toga ponuđena zaposlenja iz utvrđenog profesionalnog plana ili ako svojim postupanjem uzrokuje odbijanje zaposlenja od strane poslodavca:

1) u mjestu prebivališta ili uobičajenog boravišta prema članku 12. ovoga Zakona,

2) izvan mjesta prebivališta ili uobičajenog boravišta udaljenom do 50 km pod uvjetom da poslodavac snosi troškove putovanja sredstvima javnog prijevoza ili organizira prijevoz na posao i s posla,

3) izvan mjesta prebivališta ili uobičajenog boravišta bez obzira na udaljenost pod uvjetom da je osiguran odgovarajući smještaj, osim ako odbije zaposlenje iz razloga što poslodavac redovno ne ispunjava obveze prema radnicima.

(3) Odredbe stavka 2. točke 2. i 3. ovoga članka ne odnose se na trudnicu, jednog od roditelja s djetetom do 8 godine života, jednog od roditelja djeteta s težim smetnjama u razvoju prema posebnom propisu ako je drugi roditelj zaposlen, jednog od roditelja s troje i više malodobne djece ako je drugi roditelj zaposlen, roditelja koji samostalno skrbi o djetetu do 15 godine života, osim ako dađe pisanu izjavu da prihvaća posao.

(4) Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka Zavod će nezaposlenu osobu koja se vodi u evidenciji Zavoda duže od 12 mjeseci, prestati voditi kao nezaposlenu ako ta osoba ne prihvati ponuđeno zaposlenje koje odgovara njezinim procijenjenim psihofizičkim sposobnostima.

(5) Ministar nadležan za rad pravilnikom će propisati što se smatra odgovarajućim smještajem u smislu stavka 2. točke 3. ovoga članka.

Članak 18.

Zavod prestaje voditi ostalog tražitelja zaposlenja u evidenciji, ako se ta osoba:

1) ne javi Zavodu u roku od 6 mjeseci od zadnje prijave,

2) odjavi s evidencije.

Članak 19.

(1) Osobe koje je Zavod prestao voditi u evidenciji kao nezaposlene osobe mogu se ponovno, nakon proteka određenog roka od dana prestanka vođenja u evidenciji, voditi u evidenciji kao nezaposlene osobe, i to:

1) osobe iz članka 17. stavka 1. točke 2. ovoga Zakona, nakon onoliko mjeseci koliko iznosi kvocijent koji se dobije dijeljenjem ukupno ostvarenog primitka, odnosno dohotka s najnižom mjesečnom osnovicom na koju se obračunavaju doprinosi za obvezna osiguranja prema posebnim propisima,

2) osobe iz članka 17. stavka 1. točke 3. ovoga Zakona, nakon 3 mjeseca,

3) osobe iz članka 17. stavka 1. točke 17. ovoga Zakona nakon isteka programa obrazovanja, s tim da se vrijeme provedeno u programu obrazovanja smatra vremenom provedenim u evidenciji Zavoda u statusu nezaposlene osobe,

4) osobe iz članka 17. stavka 1. točke 18. i 20. ovog Zakona i osobe iz članka 17. stavka 2. i 4. ovoga Zakona, nakon 6 mjeseci.

(2) Osobe iz stavka 1. točke 1. ovoga članka vode se, uz njihovu suglasnost u evidenciji Zavoda kao ostali tražitelji zaposlenja, po dobivanju obavijesti od nadležnog tijela o ostvarenom primitku, odnosno dohotku.

(3) Osobe koje je Zavod prestao voditi u evidenciji kao nezaposlene osobe temeljem članka 17. stavka 1. točki 1., 4., 5., 6., 7., 10., 11., 12., 13., 14., 15. i 21. ovoga Zakona, mogu se ponovno prijaviti u evidenciju Zavoda kao nezaposlene osobe po prestanku okolnosti koje su dovele do prestanka vođenja u evidenciji.

Članak 20.

Upravno vijeće Zavoda donijeti će provedbeni propis o načinu prijavljivanja i vođenju evidencija za nezaposlene osobe, ostale tražitelje zaposlenja i druge osobe koje koriste usluge Zavoda, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

III. PRIPREMA ZA ZAPOŠLJAVANJE I POSREDOVANJE PRI ZAPOŠLJAVANJU

Članak 21.

(1) Zavod u suradnji s nezaposlenom osobom utvrđuje profesionalni plan nezaposlene osobe radi pripreme za zapošljavanje i traženja posla, u roku od 60 dana od dana prijave nezaposlene osobe Zavodu.

(2) Profesionalni plan iz stavka 1. ovoga članka usklađuje se s programima iz članka 25. i 34. ovoga Zakona, ovisno o promjenama vezanim uz osobu za koju se plan utvrđuje.

1. Priprema za zapošljavanje

Članak 22.

Priprema za zapošljavanje uključuje:

- 1) profesionalno usmjeravanje,
- 2) upoznavanje metoda i tehnika aktivnog traženja posla,

- 3) obrazovanje za zapošljavanje,
- 4) profesionalnu rehabilitaciju.

Članak 23.

(1) Profesionalno usmjeravanje jest skup različitih stručnih postupaka kojima se identificiraju mogućnosti, interesi i kompetencije korisnika, kako bi donijeli odluke o obrazovanju, osposobljavanju i zapošljavanju i upravljali vlastitim profesionalnim razvojem.

(2) Profesionalno usmjeravanje uključuje informiranje, savjetovanje i praćenje profesionalnog razvoja osoba iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Usluge profesionalnog usmjeravanja pružaju se nezaposlenim osobama i ostalim tražiteljima zaposlenja, učenicima i studentima.

Članak 24.

(1) Metode i tehnike aktivnog traženja posla podrazumijevaju stjecanje znanja i vještina potrebnih za povećanje zapošljivosti i unapređenje profesionalnog razvoja pojedinca.

(2) Metode i tehnike aktivnog traženja posla uključuju informiranje i savjetovanje nezaposlene osobe i ostalih tražitelja zaposlenja kako djelotvornije doći do odgovarajućeg posla.

Članak 25.

(1) Obrazovanje za zapošljavanje obuhvaća aktivnosti pripreme, odabira, upućivanja kandidata u programe obrazovanja, praćenje njihove uspješnosti, te financiranje i sufinanciranje programa obrazovanja.

(2) Obrazovni programi namijenjeni su povećanju zapošljivosti i odnose se na stjecanje kvalifikacija za prvo zanimanje, stručnog osposobljavanja, prekvalifikacije, stjecanje i produbljivanje stručnih znanja i vještina nezaposlenih osoba radi zapošljavanja i zaposlenih osoba radi zadržavanja zaposlenja.

(3) Osoba može biti uključena u obrazovanje za zapošljavanje ukoliko je obrazovni program sukladan utvrđenim potrebama tržišta rada i njezinim psihofizičkim mogućnostima.

Članak 26.

(1) Profesionalna rehabilitacija omogućuje nezaposlenim osobama s invaliditetom, utvrđenim prema posebnim propisima, stjecanje znanja i vještina potrebnih za zapošljavanje, odnosno zadržavanje zaposlenja.

(2) U svrhu pripreme za zapošljavanje nezaposlenih osoba s invaliditetom Zavod može osobu uputiti na slijedeće postupke profesionalne rehabilitacije:

- 1) utvrđivanje preostalih radnih i općih sposobnosti,
- 2) profesionalno informiranje, savjetovanje i procjenu profesionalnih mogućnosti,
- 3) radno osposobljavanje, prekvalifikaciju, dokvalifikaciju i programe održavanja i usavršavanja radno socijalnih vještina i sposobnosti u razdoblju do zapošljavanja,
- 4) pojedinačne i skupne programe unapređenja radno socijalne uključenosti u zajednicu.

2. *Posredovanje pri zapošljavanju*

Članak 27.

(1) Posredovanje pri zapošljavanju je skup aktivnosti koji obuhvaća stručni odabir, predselekciju i selekciju nezaposlenih osoba i ostalih tražitelja zaposlenja iz evidencije Zavoda, a prema utvrđenim potrebama poslodavaca.

(2) Posredovanje pri zapošljavanju obuhvaća profesionalni odabir nezaposlenih i drugih osoba čije stručne i druge radne sposobnosti najbolje odgovaraju potrebama poslodavaca.

(3) Profesionalnim odabirom smatraju se stručne metode i tehnike koje uzimaju u obzir zahtjeve i uvjete određenog posla, potrebna znanja, vještine, iskustvo i sposobnosti osoba za koje se posreduje, te njihove osobne uvjete.

(4) Profesionalni odabir može obuhvatiti i upućivanje nezaposlenih i drugih osoba na ispitivanje njihovih psihofizičkih sposobnosti, sklonosti i zdravstvenog stanja.

Članak 28.

U posredovanju pri zapošljavanju Zavod djeluje nepristrano u odnosu na nezaposlene osobe i poslodavce.

Članak 29.

(1) Posredovanje pri zapošljavanju Zavod obavlja bez naknade.

(2) Troškove nastale na temelju posebnih zahtjeva poslodavca i troškove posredovanja u inozemstvu Zavodu nadoknađuje poslodavac.

Članak 30.

Poslove posredovanja pri zapošljavanju Zavod obavlja na osnovi evidencije nezaposlenih i ostalih tražitelja zaposlenja, te na osnovi procjene potrebnih znanja, vještina i sposobnosti za rad na određenim poslovima u neposrednoj suradnji s poslodavcem.

Članak 31.

(1) Posredovanje pri zapošljavanju u inozemstvu Zavod obavlja u suradnji s nadležnim tijelima pojedinih zemalja.

(2) U postupku posredovanja pri zapošljavanju u inozemstvu Zavod će izvješćivati radnike o uvjetima života i rada, pravima iz rada i posebnim obvezama, te im pružati pomoć u ostvarivanju prava po osnovi rada nakon povratka s rada u inozemstvu.

Članak 32.

(1) Poslodavac može potrebu za radnikom dostaviti Zavodu osobno, poštom, elektronskim putem ili na drugi način.

(2) Poslodavac će prijavu potrebe za radnikom iz stavka 1. ovoga članka dostaviti Zavodu na za to propisanom obrascu ako je zakonom propisana obveza popunjavanja slobodnog radnog mjesta putem javnog natječaja.

(3) Zavod će potrebu za radnikom objaviti u svojim sredstvima informiranja.

Članak 33.

Zavod će u roku od 5 dana od dana primitka potrebe za radnikom izvijestiti poslodavca o mjerama koje Zavod može poduzeti ili poduzima radi traženja potrebnih radnika, ako u evidenciji nezaposlenih i ostalih tražitelja zaposlenja nema osoba koje u potpunosti zadovoljavaju traženim uvjetima.

IV. AKTIVNA POLITIKA U ZAPOŠLJAVANJU

Članak 34.

(1) Vlada Republike Hrvatske donosi nacionalne akcijske planove zapošljavanja.

(2) Na temelju plana iz stavka 1. ovoga članka Zavod i druge nadležne pravne osobe provode mjere za poticanje zapošljavanja, u cilju unapređenja zapošljavanja

razvijanja poduzetništva, poticanja prilagodljivosti poslodavaca i radnika uvjetima na tržištu rada, kao i poticanju istih uvjeta pri zapošljavanju žena i muškaraca.

(3) Za praćenje provedbe plana iz stavka 1. ovoga članka Vlada Republike Hrvatske osniva povjerenstvo sastavljeno od socijalnih partnera, nadležnih ministarstava i ostalih interesnih skupina koje djeluju na tržištu rada.

(4) Predsjednik povjerenstva iz stavka 3. ovoga članka je ministar nadležan za rad odnosno u slučaju njegove spriječenosti državni tajnik za rad.

Članak 35.

Mjere za poticanje zapošljavanja iz članka 34. stavka 2. ovoga Zakona provode se na temelju programa koje donosi Zavod, a obuhvaćaju osobito:

- 1) programe za otvaranje novih radnih mjesta,
- 2) programe prilagodbe radnih mjesta za pojedine skupine nezaposlenih,
- 3) programe zapošljavanja posebno osjetljivih skupina nezaposlenih osoba kojima prijeti socijalna isključenost,
- 4) programe samozapošljavanja nezaposlenih osoba,
- 5) programe pripreme radnika kod poslodavaca koji prelaze na nove proizvodne programe ili na nove tehnologije,
- 6) programe prostorne i profesionalne pokretljivosti,
- 7) programe humanitarnih, ekoloških, komunalnih, infrastrukturnih sadržaja, očuvanja kulturnih i povijesnih spomenika i drugih djelatnosti ako neposredno zapošljavaju nezaposlene osobe,
- 8) programe izrade studija, istraživačkih i drugih projekata vezanih za tržište rada,
- 9) programe obrazovanja nezaposlenih osoba za potrebe tržišta rada.

Članak 36.

(1) Mjere aktivne politike u zapošljavanju koje provodi Zavod, te uvjete i način korištenja sredstava za provođenje tih mjera godišnje utvrđuje Upravno vijeće Zavoda.

(2) Posebni uvjeti i način korištenja sredstava utvrđuju se ugovorom između Zavoda i korisnika sredstava.

IV. PRAVA ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI

1. Novčana naknada

Članak 37.

(1) Pravo na novčanu naknadu stječe nezaposlena osoba koja u trenutku

prestanka radnog odnosa ima najmanje 9 mjeseci rada u posljednja 24 mjeseca.

(2) Kao vrijeme provedeno na radu iz stavka 1. ovoga članka, smatra se vrijeme obveznog osiguranja po propisima o mirovinskom osiguranju ostvareno na temelju radnog odnosa u Republici Hrvatskoj i vrijeme koje je radnik proveo na bolovanju, odnosno rodiljinom, roditeljskom, posvojiteljskom ili skrbničkom dopustu nakon prestanka radnog odnosa, odnosno službe, ako je za to vrijeme primao naknadu plaće prema propisima o zdravstvenom osiguranju.

Članak 38.

(1) Pravo na novčanu naknadu stječe nezaposlena osoba ako se prijavi Zavodu i podnese zahtjev u roku od 30 dana od dana prestanka radnog odnosa, prestanka bolovanja, odnosno rodiljinog, roditeljskog, posvojiteljskog ili skrbničkog dopusta nakon prestanka radnog odnosa.

(2) Nezaposlena osoba koja iz opravdanog razloga propusti rok za prijavu iz stavka 1. ovoga članka, može se prijaviti i podnijeti zahtjev Zavodu u roku od 8 dana od dana prestanka razloga koji je prouzročio propuštanje roka, a najkasnije 60 dana od propuštanja roka iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 39.

(1) Pravo na novčanu naknadu nema nezaposlena osoba kojoj je radni odnos prestao:

- 1) zbog toga što je otkazala radni odnos, osim u slučaju izvanrednog otkaza ugovora o radu uzrokovanog ponašanjem poslodavca,
- 2) pisanim sporazumom o prestanku radnog odnosa,
- 3) zbog toga što nije zadovoljila na probnom radu ili nije zadovoljila tijekom pripravničkog, odnosno vježbeničkog staža, odnosno nije u propisanom roku položila stručni ispit koji je posebnim propisom utvrđen kao uvjet za nastavak rada,
- 4) zbog povrede obveza iz radnog odnosa (otkaz uvjetovan skrivljenim ponašanjem radnika) kao i zbog teške povrede radne obveze (izvanredni otkaz), odnosno službene dužnosti,
- 5) zbog izdržavanja kazne zatvora duže od 3 mjeseca.

(2) Pravo na novčanu naknadu ne stječe nezaposlena osoba prema članku 37. stavak 1. ovog Zakona kojoj bi to pravo pripadalo po prestanku radnog odnosa odnosno službe, ako je taj radni odnos trajao kraće od tri mjeseca, a prethodni radni odnos odnosno služba prestao njezinom krivnjom ili uz pristanak.

Članak 40.

Nezaposlenoj osobi kojoj je prestao radni odnos pisanim sporazumom, iznimno pripada pravo na novčanu naknadu, ako je radni odnos prestao zbog:

- 1) premještaja bračnog druga odnosno izvanbračnog druga u drugo mjesto prebivališta u skladu s posebnim propisima,

2) promjene mjesta prebivališta iz zdravstvenih razloga, a na temelju mišljenja zdravstvene ustanove koju određuje ministar nadležan za zdravstvo.

Članak 41.

(1) Osnovicu za utvrđivanje visine novčane naknade čini prosjek obračunate plaće, umanjen za doprinose za obvezna osiguranja ostvaren u tromjesečnom razdoblju koje je prethodilo prestanku radnog odnosa odnosno službe.

(2) U osnovicu iz stavka 1. ovoga članka ne ulaze naknade plaće ostvarene po posebnim propisima.

(3) Ako se osnovica za utvrđivanje novčane naknade ne može utvrditi prema odredbi stavka 1. ovoga članka nezaposlenoj osobi se utvrđuje osnovica u visini minimalne plaće, umanjene za doprinose za obvezna osiguranja utvrđene posebnim propisom, ovisno o postotku vremena provedenom na radu.

Članak 42.

(1) Novčana naknada za prvih 90 dana korištenja iznosi 70%, a za preostalo vrijeme korištenja 50% od osnovice utvrđene prema odredbama članka 41. ovoga Zakona

(2) Osobama kojima je novčana naknada utvrđena sve do zaposlenja, odnosno nastupanja okolnosti iz članka 48. ovoga Zakona utvrđuje se visina novčane naknade za prvih 12 mjeseci korištenja prema stavku 1. ovoga članka, a za preostalo vrijeme korištenja u visini 40% od osnovice utvrđene prema odredbama članka 41. ovoga Zakona.

(3) Pravo na razliku do utvrđene visine novčane naknade iz stavka 1. i 2. ovoga članka ima nezaposlena osoba koja je stekla pravo na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad, kao i osoba koja je ostvarila naknadu po posebnom propisu u iznosu nižem od utvrđene novčane naknade.

(4) Utvrđena novčana naknada ostvaruje se u utvrđenoj visini za cijelo razdoblje trajanja prava.

Članak 43.

(1) Najviši iznos novčane naknade za prvih 90 dana korištenja ne može biti viši od 70%, a za preostalo vrijeme korištenja ne može biti viši od 50% iznosa prosječne plaće isplaćene u gospodarstvu Republike Hrvatske u prethodnoj godini prema posljednjem službeno objavljenom podatku.

(2) Osobama iz članka 42. stavka 2. ovoga Zakona najviši iznos novčane naknade nakon 12 mjeseci korištenja ne može biti viši od 40% iznosa prosječne plaće isplaćene u gospodarstvu Republike Hrvatske u prethodnoj godini prema

posljednjem službeno objavljenom podatku.

Članak 44.

- (1) Novčana naknada pripada nezaposlenoj osobi u trajanju od:
- 1) 90 dana ako je provela na radu od 9 mjeseci do 2 godine,
 - 2) 120 dana ako je provela na radu više od 2 godine,
 - 3) 150 dana ako je provela na radu više od 3 godine,
 - 4) 180 dana ako je provela na radu više od 4 godine,
 - 5) 210 dana ako je provela na radu više od 5 godina,
 - 6) 240 dana ako je provela na radu više od 6 godina,
 - 7) 270 dana ako je provela na radu više od 7 godina,
 - 8) 300 dana ako je provela na radu više od 8 godina,
 - 9) 330 dana ako je provela na radu više od 9 godina,
 - 10) 360 dana ako je provela na radu više od 10 godina,
 - 11) 390 dana ako je provela na radu više od 15 godina,
 - 12) 420 dana ako je provela na radu više od 20 godina,
 - 13) 450 dana ako je provela na radu više od 25 godina.

(2) Nezaposlena osoba koja je provela na radu više od 32 godina ima pravo na novčanu naknadu sve do ponovnog zaposlenja, odnosno nastupanja okolnosti iz članka 48. ovoga Zakona.

(3) Za utvrđivanje trajanja prava na novčanu naknadu iz stavka 1. i 2. ovoga članka u vrijeme provedeno na radu uračunava se vrijeme obveznog osiguranja po propisima o mirovinskom osiguranju ostvareno na temelju radnog odnosa u Republici Hrvatskoj i vrijeme koje je radnik proveo na bolovanju, odnosno roditeljskom, roditeljskom, posvojiteljskom ili skrbničkom dopustu nakon prestanka radnog odnosa, odnosno službe, ako je za to vrijeme primao naknadu plaće prema propisima o zdravstvenom osiguranju.

Članak 45.

(1) Nezaposlenoj osobi koja ima pravo na novčanu naknadu može se, na njezin zahtjev, isplatiti naknada u jednokratnom iznosu ovisno o utvrđenom trajanju prava na naknadu prema članku 44. stavku 1. ovoga Zakona, radi zapošljavanja, samozapošljavanja i volontiranja prema propisima o radu.

(2) Iznimno od odredba stavka 1. ovoga članka nezaposlenoj osobi kojoj je trajanje prava na novčanu naknadu utvrđeno prema članku 44. stavku 2. ovog Zakona može se, na njezin zahtjev, isplatiti naknada u jednokratnom iznosu za razdoblje koje ne može biti duže od 2 godine od dana kada je podnesen zahtjev za isplatu novčane naknade u jednokratnom iznosu.

(3) Nezaposlena osoba, kojoj je jednokratno isplaćena novčana naknada, ne može se prijaviti Zavodu prije protoka vremena za koje je primila jednokratnu isplatu.

(4) Nezaposlena osoba, kojoj je novčana naknada isplaćena na način iz

stavka 1. ovoga članka, može ponovno steći pravo na novčanu naknadu ako ispuni uvjet iz članka 37. stavka 1. ovoga Zakona.

(5) Za utvrđivanje trajanja prava na novčanu naknadu iz odredbe stavka 4. ovoga članka uračunava se u vrijeme provedeno na radu vrijeme obveznog osiguranja po propisima o mirovinskom osiguranju ostvareno na temelju radnog odnosa u Republici Hrvatskoj i vrijeme koje je radnik proveo na bolovanju, odnosno roditeljskom, roditeljskom, posvojiteljskom ili skrbničkom dopustu nakon prestanka radnog odnosa, odnosno službe, ako je za to vrijeme primao naknadu plaće prema propisima o zdravstvenom osiguranju ostvarenog nakon protoka vremena za koje je nezaposlena osoba primila jednokratnu isplatu.

(6) Uvjete i način isplate naknade iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje Upravno vijeće Zavoda.

Članak 46.

(1) Novčana naknada pripada nezaposlenoj osobi od prvog dana po prestanku radnog odnosa, prestanka bolovanja, odnosno roditeljskog, roditeljskog, posvojiteljskog ili skrbničkog dopusta nakon prestanka radnog odnosa, ako podnese zahtjev za novčanu naknadu Zavodu u roku iz članka 38. stavka 1. ovoga Zakona.

(2) Ako nezaposlena osoba podnese zahtjev u roku iz članka 38. stavka 2. ovoga Zakona novčana naknada pripada od dana podnošenja zahtjeva.

Članak 47.

(1) Isplaćivanje novčane naknade obustavlja se korisniku:

1) za onoliko mjeseci koliko iznosi kvocijent koji se dobije dijeljenjem ukupno ostvarenog primitka, odnosno dohotka s najnižom mjesečnom osnovicom na koju se obračunavaju doprinosi za obvezna osiguranja prema posebnom propisu

2) ako se ne javi Zavodu jedanput mjesečno,

3) za vrijeme trajanja obrazovanja na koji ga uputi Zavod,

4) za vrijeme dragovoljnog služenja vojnog roka,

5) u tijeku izdržavanja kazne zatvora do 3 mjeseca,

6) za vrijeme pritvora,

7) za vrijeme volonterskog rada prema propisima o radu,

8) za vrijeme ostvarivanja prava na roditeljsku, roditeljsku, posvojiteljsku ili skrbničku poštedu od rada po posebnom propisu.

(2) Korisniku novčane naknade iz stavka 1. ovoga članka nastavlja se isplaćivanje novčane naknade za ostatak razdoblja do kojeg je priznato pravo na ovu naknadu pod uvjetom da se prijavi Zavodu u roku od 30 dana po prestanku okolnosti koja je dovela do obustave.

Članak 48.

- (1) Pravo na novčanu naknadu prestaje nezaposlenoj osobi ako:
- 1) zasnjuje radni odnos,
 - 2) istekne razdoblje za koje je imala pravo na novčanu naknadu,
 - 3) obavlja posao bez potvrde, ugovora, odnosno rješenja na temelju kojeg radi,
 - 4) registrira trgovačko društvo ili drugu pravnu osobu ili stekne više od 25% udjela u trgovačkom društvu ili drugoj pravnoj osobi,
 - 5) registrira obrt, slobodno zanimanje ili djelatnost poljoprivrede i šumarstva,
 - 6) postane poljoprivredni osiguranik po propisima o mirovinskom osiguranju,
 - 7) se zaposli prema posebnim propisima,
 - 8) ispuni uvjete za prijevremenu starosnu mirovinu, starosnu mirovinu, odnosno ostvari obiteljsku mirovinu, invalidsku mirovinu zbog opće nesposobnosti za rad ili ostvari invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad u iznosu višem od utvrđene novčane naknade,
 - 9) ima utvrđenu opću nesposobnost za rad,
 - 10) ostvari naknadu po posebnim propisima u iznosu višem od utvrđene novčane naknade,
 - 11) nastupi na izdržavanje kazne zatvora duže od 3 mjeseca,
 - 12) navrši 65 godina života,
 - 13) odbije se uključiti u obrazovanje ili bez opravdanog razloga prekine, odnosno ne završi obrazovanje koje je sukladno njezinim procijenjenim psihofizičkim mogućnostima organizirao i troškove snosi Zavod u cilju povećanja njene mogućnosti zapošljavanja,
 - 14) ne javi Zavodu u dva uzastopna mjeseca, a ne obavijesti Zavod o opravdanim razlozima nejavljanja,
 - 15) ne ispunjava uvjete o aktivnom traženju posla i raspoloživosti za rad u skladu sa člankom 11. ovoga Zakona,
 - 16) odjavi se s evidencije.
- (2) Pravo na novčanu naknadu prestaje i nezaposlenoj osobi ako ta osoba ne prihvati ponuđena zaposlenja u okviru stečene stručne spreme i radnog iskustva do utvrđivanja profesionalnog plana iz članka 21. ovoga Zakona, a nakon toga ponuđena zaposlenja iz utvrđenog profesionalnog plana ili ako svojim postupanjem uzrokuje odbijanje zaposlenja od strane poslodavca:
- 1) u mjestu prebivališta ili uobičajenog boravišta prema članku 12. ovoga Zakona,
 - 2) izvan mjesta prebivališta ili uobičajenog boravišta udaljenom do 50 km pod uvjetom da poslodavac snosi troškove putovanja sredstvima javnog prijevoza ili sam organizira prijevoz na posao i s posla,
 - 3) izvan mjesta prebivališta ili uobičajenog boravišta bez obzira na udaljenost pod uvjetom da je osiguran odgovarajući smještaj, osim ako odbije zaposlenje iz razloga što poslodavac redovno ne ispunjava obveze prema radnicima.
- (3) Izuzetno odredba stavka 2. točke 2. i 3. ovoga članka ne odnose se na trudnicu, jednog od roditelja s djetetom do 8 godine života, jednog od roditelja djeteta s težim smetnjama u razvoju po posebnom propisu ako je drugi roditelj zaposlen,

jednog od roditelja s troje i više malodobne djece ako je drugi roditelj zaposlen, roditelja koji samostalno skrbi o djetetu do 15 godine života, osim ako dade pisanu izjavu da prihvaća posao.

(4) Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka pravo na novčanu naknadu prestaje i nezaposlenoj osobi koja se vodi u evidenciji Zavoda duže od 12 mjeseci, ako ta osoba ne prihvati ponuđeno zaposlenje koje odgovara njezinim procijenjenim psihofizičkim sposobnostima.

Članak 49.

(1) Nezaposlena osoba može ponovno steći pravo na novčanu naknadu ako od trenutka prestanka prava na novčanu naknadu ispunji uvjete utvrđene u članku 37. ovoga Zakona.

(2) Nezaposlena osoba kojoj je pravo na novčanu naknadu prestalo ponovnim zapošljavanjem prije isteka vremena u kojem je imala pravo na novčanu naknadu, a koja je ponovno ostala nezaposlena, osim iz razloga utvrđenih u članku 39. ovoga Zakona, nastavlja se isplaćivanje novčane naknade za onoliko vremena koliko joj je preostalo za primanje i utvrđenoj visini.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka nezaposlenoj osobi iz članka 42. stavka 2. ovoga Zakona koja se ponovno zaposlila duže od tri mjeseca nastavlja se isplaćivanje novčane naknade za onoliko vremena koliko joj je preostalo za primanje te naknade i u visini utvrđenoj prema novoj osnovici sukladno članku 41. stavku 1. i članku 42. stavku 2. ovoga Zakona, ako je to za nju povoljnije.

(4) Nezaposlenoj osobi koja je u cijelosti iskoristila novčanu naknadu, kod ponovnog stjecanja toga prava, u vrijeme provedeno na radu prema članku 44. stavku 3. ovoga Zakona, uračunava se samo vrijeme provedeno na radu poslije prestanka posljednjega utvrđenog prava na ovu naknadu.

2. Mirovinsko osiguranje

Članak 50.

Pravo na mirovinsko osiguranje ima nezaposlena osoba koja je ostvarila pravo na novčanu naknadu prema odredbama ovoga Zakona i koja ispunjava uvjet godina života za stjecanje prava na starosnu mirovinu, dok ne stekne prvi uvjet mirovinskog staža za starosnu mirovinu, ali najdulje u trajanju 5 godina.

Članak 51

Zahtjev za mirovinsko osiguranje nezaposlena osoba može podnijeti u roku iz članka 38. ovoga Zakona.

Članak 52.

Pravo na mirovinsko osiguranje iz članka 50. ovoga Zakona nezaposlena osoba gubi nastupanjem okolnosti iz članka 48. ovoga Zakona osim okolnosti iz stavka 1. točke 2. istoga članka.

Članak 53.

(1) Invalidi rada kojima je priznato pravo na profesionalnu rehabilitaciju po osnovi mirovinskog osiguranja ostvaruju pravo na naknadu plaće po propisima o mirovinskom osiguranju.

(2) Razdoblja koja je nezaposlena osoba kao invalid rada provela koristeći se pravom na profesionalnu rehabilitaciju uračunavaju se u vrijeme provedeno na radu za utvrđivanje trajanja prava na novčanu naknadu iz članka 44. stavka 1. i 2. ovoga Zakona.

3. *Novčana pomoć i naknada troškova za vrijeme obrazovanja*

Članak 54.

Nezaposlena osoba koju je Zavod uputio na obrazovanje, ima u tijeku trajanja toga obrazovanja pravo na:

1) novčanu pomoć u visini neoporezivog iznosa stipendije prema posebnom propisu,

2) naknadu troškova prijevoza za vrijeme toga obrazovanja u visini stvarnih troškova prijevoza sredstvima javnog prijevoza,

3) troškove propisane zaštitne odjeće, obuće i drugih pomagala u slučaju obrazovanja za deficitarna zanimanja po posebnim ovlastima i licencama, te naknadu troškova hranarine izvan mjesta prebivališta ili boravišta.

4. *Jednokratna novčana pomoć i naknada putnih i selidbenih troškova*

Članak 55.

(1) Nezaposlena osoba kojoj Zavod nije u mogućnosti osigurati zaposlenje u mjestu prebivališta, a koja sama ili posredovanjem Zavoda nađe zaposlenje u drugom mjestu ima pravo na jednokratnu novčanu pomoć te na naknadu putnih ili selidbenih troškova za sebe, bračnog druga odnosno izvanbračnog druga i djecu, od mjesta prebivališta do mjesta zaposlenja.

(2) Uvjete za korištenje prava i visinu naknade iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje Upravno vijeće Zavoda.

5. *Pravo na novčanu naknadu osoba koje su bile zaposlene u inozemstvu*

Članak 56.

(1) Hrvatski državljanin koji je bio zaposlen u inozemstvu ostvaruje pravo na

novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti u skladu s odredbama međunarodnog ugovora.

(2) Hrvatski državljanin koji je radio u državi s kojom Republika Hrvatska nema zaključen ugovor kojim su regulirana prava za slučaj nezaposlenosti, odnosno u državi u kojoj nije bio osiguran za slučaj nezaposlenosti, može ostvariti novčanu naknadu prema odredbama ovoga Zakona, ako je doprinos za zapošljavanje plaćao Zavodu za vrijeme od najmanje 9 mjeseci u posljednjih 24 mjeseca prije prestanka zaposlenja u inozemstvu.

Članak 57.

U postupku utvrđivanja i ostvarivanja prava kao i utvrđivanje visine novčane naknade nezaposlenim osobama iz članka 56. ovoga Zakona, pored odredbi međunarodnog ugovora primjenjuju se i odredbe ovoga Zakona.

VI. POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI

Članak 58.

Prava za vrijeme nezaposlenosti nezaposlena osoba ostvaruje u Zavodu.

Članak 59.

(1) Postupak za ostvarivanje prava utvrđenih ovim Zakonom pokreće se na zahtjev nezaposlene osobe.

(2) U postupku rješavanja o pravima nezaposlenih osoba za vrijeme nezaposlenosti primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku.

(3) O žalbi protiv prvostupanjskog rješenja odlučuje nadležno tijelo Zavoda određeno Statutom Zavoda.

(4) Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Članak 60.

Nezaposlena osoba koja ostvaruje prava utvrđena ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona dužna je u roku od 15 dana prijaviti Zavodu svaku okolnost koja utječe na promjenu ili prestanak prava.

Članak 61.

(1) Nezaposlena osoba kojoj je na teret Zavoda izvršena isplata ili je ostvarila neka primanja na koja nije imala pravo, dužna je vratiti primljene iznose, odnosno

nadoknaditi učinjene izdatke:

1) ako je na osnovi netočnih podataka za koje je znala ili morala znati da su netočni, ili na drugi protupravan način ostvarila pravo, ili ga je ostvarila u obujmu većem nego što joj pripada,

2) ako je ostvarila novčanu isplatu ili drugo davanje zbog toga što nije prijavila nastale promjene, odnosno okolnosti koje utječu na prestanak prava ili obujam njegovog korištenja, a znala je ili je morala znati za nastale promjene ili okolnosti.

(2) Ako je na osnovi pravomoćne sudske odluke ili odluke poslodavca radnik vraćen na rad i počeo raditi te su mu uspostavljena prava po osnovi rada za razdoblje u kojem je bio nezaposlen, radnik je dužan vratiti Zavodu iznose isplaćene novčane naknade.

(3) U slučajevima iz stavka 2. ovoga članka Zavod ima pravo na povrat uplaćenog doprinosa za mirovinsko osiguranje.

VII. HRVATSKI ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE

Članak 62.

Hrvatski zavod za zapošljavanje je javna ustanova u vlasništvu Republike Hrvatske na koju se primjenjuju propisi o ustanovama, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Članak 63.

Zavod obavlja sljedeće poslove:

1) prati, analizira i istražuje gospodarska, socijalna i druga kretanja, zaposlenost, zapošljavanje i nezaposlenost, te njihove međusobne utjecaje, na temelju čega predlaže mjere za unapređenje zapošljavanja,

2) vodi evidencije o nezaposlenima i drugim osobama, posreduje pri zapošljavanju između poslodavaca i osoba koje traže zaposlenje, prati potrebe za radnicima, njihovo zapošljavanje, te u tom smislu surađuje s poslodavcima,

3) u suradnji s poslodavcima, obrazovnim ustanovama i drugim pravnim osobama organizira i provodi programe profesionalnog usmjeravanja, obrazovanja, te druge oblike aktivne politike zapošljavanja,

4) surađuje s obrazovnim ustanovama radi usklađivanja obrazovnih programa s potrebama za radnicima i provođenje profesionalnog usmjeravanja,

5) provodi međunarodne ugovore o zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti,

6) obavlja poslove zapošljavanja hrvatskih državljana u inozemstvu i ostvarivanja njihovih prava,

7) rješava o pravima nezaposlenih osoba i obavlja isplatu naknada na temelju donesenih rješenja,

8) usmjerava i upravlja sredstvima ostvarenim po osnovi doprinosa za zapošljavanje i drugim sredstvima osiguranim za namjene utvrđene ovim Zakonom,

9) podnosi jednom godišnje Vladi Republike Hrvatske i Gospodarsko-socijalnom

vijeću izvješće o radu Zavoda i to do 30. travnja za proteklu godinu,
10) obavlja druge poslove utvrđene zakonom, Statutom i aktima Zavoda.

Članak 64.

(1) Sjedište Zavoda je u Zagrebu.

(2) Radi obavljanja stručnih, administrativnih i drugih poslova Zavod osniva jedinstvenu stručnu službu.

(3) Stručna služba Zavoda ustrojava se tako da osigura nesmetano, svrsishodno i uspješno obavljanje djelatnosti Zavoda kao i dostupno ostvarivanje prava nezaposlenih osoba utvrđenih ovim Zakonom.

Članak 65.

(1) Statut Zavoda donosi Upravno vijeće Zavoda, a potvrđuje Vlada Republike Hrvatske.

(2) Statutom se osobito uređuje: ustrojstvo Zavoda, prava, obveze i odgovornosti tijela koja upravljaju Zavodom; javnost rada Zavoda i njegovih tijela; obavljanje stručno-administrativnih, pravnih i drugih poslova i druga pitanja od važnosti za rad Zavoda.

Članak 66.

(1) Zavodom upravlja Upravno vijeće.

(2) Upravno vijeće se sastoji od 11 članova koje imenuje Vlada Republike Hrvatske i to:

- 1) 3 člana na prijedlog ministra nadležnog za rad ,
- 2) 6 članova od kojih 3 predstavnika sindikata i 3 predstavnika poslodavaca na prijedlog Gospodarsko-socijalnog vijeća ili na prijedlog reprezentativnih udruga poslodavaca i sindikata ako Gospodarsko-socijalno vijeće nije osnovano,
- 3) 1 član na prijedlog radnika Zavoda izabranog sukladno propisima o radu,
- 4) 1 član na prijedlog udruga nezaposlenih.

(3) Predsjednika Upravnog vijeća biraju članovi Upravnog vijeća od članova iz stavka 2. točke 1. ovoga članka.

(4) Upravno vijeće donosi odluke natpolovičnom većinom ukupnog broja članova.

(5) Predsjednik Upravnog vijeća može obustaviti od izvršenja odluke Upravnog vijeća koje imaju negativne posljedice na financijsko poslovanje Zavoda.

(6) Djelokrug rada, ovlaštenja i odgovornosti Upravnog vijeća utvrđuju se

Statutom Zavoda.

Članak 67.

(1) Zavod ima ravnatelja.

(2) Ravnatelja Zavoda imenuje Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra nadležnog za rad, a na temelju provedenoga javnog natječaja.

(3) Djelokrug rada, ovlasti i odgovornosti ravnatelja Zavoda utvrđuju se Statutom.

Članak 68.

(1) Nadzor nad zakonitošću rada Zavoda obavlja ministarstvo nadležno za rad.

(2) Zavod je obvezan najmanje jedanput godišnje podnijeti izvješće o svom radu ministarstvu nadležnom za rad.

Članak 69.

(1) Nadzor nad zakonitošću obavljanja poslova u svezi sa zapošljavanjem pravnih i fizičkih osoba iz članka 3. stavka 2. i 4. ovoga Zakona obavlja Državni inspektorat.

(2) Državni inspektorat zabranit će privremeno, do otklanjanja utvrđenih nedostataka, odnosno nepravilnosti obavljanje poslova u svezi sa zapošljavanjem pravnim i fizičkim osobama koje te poslove obavljaju protivno odredbi članka 3. stavka 2., 3. i 5. i odredbi članka 4. i 5. ovoga Zakona.

(3) Žalba izjavljena protiv rješenja o privremenoj zabrani obavljanja poslova u svezi sa zapošljavanjem, donesenim zbog obavljanja tih poslova protivno članku 3. stavak 2., 3., 4. i 5. , te članku 5. stavku 1. ovoga Zakona ne odgađa izvršenje rješenja.

VIII. IZVORI SREDSTAVA ZA DJELATNOSTI ZAPOŠLJAVANJA

Članak 70.

(1) Izvori sredstava za djelatnosti zapošljavanja su:

- 1) doprinos poslodavca,
- 2) doprinos radnika zaposlenog u diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu države, međunarodnoj organizaciji ili predstavništvu koje na teritoriju Republike Hrvatske ima diplomatski imunitet,
- 3) doprinos radnika u osobnoj službi kod stranih državljana,

- 4) doprinos radnika zaposlenih u inozemstvu,
- 5) drugi izvori.

(2) Doprinosi iz stavka 1. ovoga članka, obveznici doprinosa, obveznici obračunavanja i plaćanja doprinosa, osnovice i stope za obračun, način obračuna i rokovi plaćanja, te druga pitanja u vezi s plaćanjem doprinosa za zapošljavanje uređuju se posebnim zakonom.

(3) Osnovicu i stopu doprinosa kao i način obračuna i plaćanja doprinosa za radnike iz članka 56. stavka 2. ovoga Zakona utvrđuje Upravno vijeće.

Članak 71.

(1) Rashodi djelatnosti zapošljavanja su:

- 1) novčana naknada i druga prava za vrijeme nezaposlenosti,
- 2) troškovi pripreme za zapošljavanje i posredovanja pri zapošljavanju,
- 3) troškovi provedbe aktivne politike u zapošljavanju,
- 4) troškovi provedbe djelatnosti zapošljavanja i troškovi tijela upravljanja Zavodom,
- 5) drugi troškovi.

(2) Rashodi za djelatnost zapošljavanja u jednoj kalendarskoj godini pokrivaju se prihodima u istoj kalendarskoj godini.

IX. KAZNENE ODREDBE

Članak 72.

(1) Novčanom kaznom od 5.000,00 kuna do 20.000, 00 kuna kaznit će se za prekršaj fizička osoba koja:

- 1) obavlja poslove posredovanja bez dozvole,
- 2) ne obavlja poslove posredovanja sukladno odredbi članka 3. stavka 3. ovoga Zakona,
- 3) ne ispunjava propisane kadrovske, organizacijske, prostorne, tehničke i druge uvjete za obavljanje poslova posredovanja,
- 4) obavlja poslove posredovanja uz naplatu naknade od tražitelja zaposlenja.

(2) Novčanom kaznom od 40.000,00 kuna do 100.000,00 kuna kaznit će se za prekršaje iz stavka 1. ovog članka pravna osoba.

(3) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 4.000,00 do 10.000,00 kuna.

(4) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka počinjen drugi put udvostručuju se najniži i najviši iznosi novčanih kazni propisanih stavkom 1. i 2. ovoga članka, s tim da tako izrečena novčana kazna ne može biti viša od najviše novčane kazne propisane posebnim propisom .

Članak 73.

(1) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 25.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj poslodavac koji nije Zavodu prijavio potrebu za radnikom prema odredbi članka 32. stavak 2. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba poslodavca novčanom kaznom od 2.000,00 do 8.000,00 kuna.

(3) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka počinjen drugi put udvostručuju se najniži i najviši iznosi novčanih kazni propisanih stavkom 1. i 2. ovoga članka.

X. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 74.

Korisnicima prava za vrijeme nezaposlenosti koji su do dana stupanja na snagu ovoga Zakona ta prava ostvarili prema propisima o zapošljavanju koji su se primjenjivali do toga dana, osiguravaju se ta prava i nakon toga dana u istom opsegu do njihovog prestanka.

Članak 75.

(1) Zahtjevi za ostvarivanje prava za vrijeme nezaposlenosti podnijeti do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, dovršit će se prema propisima koji su se primjenjivali do toga dana, ako ovim Zakonom određeno pravo nije uređeno na povoljniji način.

(2) Žalbeni postupci koji nisu pravomoćno dovršeni do stupanja na snagu ovoga Zakona, dovršit će se po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 76.

Korisnici sredstava solidarnosti za poticanje zapošljavanja kojima su sredstva odobrena kao povratna prema Zakonu o formiranju i korištenju sredstava solidarnosti za poticanje zapošljavanja ("Narodne novine", br. 33/89., 42/90. i 14/91.), Odluci o odobravanju sredstava za poticanje zapošljavanja ("Narodne novine", .br. 90/96.) i Odluci o uvjetima i načinu korištenja kredita za poticanje zapošljavanja ("Narodne novine", .br. 162/98.) dužni su vratiti ta sredstva Zavodu u skladu sa zaključenim ugovorima.

Članak 77.

(1) Provedbeni propisi doneseni na temelju Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti ("Narodne novine", br. 32/02., 86/02., 114/03. i 151/03.) ostaju na snazi do stupanja na snagu provedbenih propisa koji će biti doneseni na temelju ovlasti iz ovoga Zakona, ukoliko nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

(2) Provedbene propise iz članka 5. stavka 2., članka 11. stavka 3. i članka 17. stavka 5. donosi ministar nadležan za rad u roku od 3 mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Provedene propise iz članka 20. , članka 45. stavka 6., članka 55. stavka 2. i 70. stavka 3. donosi Upravno vijeće Zavoda u roku od 3 mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 78.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti ("Narodne novine", br. 32/02., 86/02., 114/03. i 151/03.).

Članak 79.

Ovaj Zakon objavit će se u „Narodnim novinama“, a stupa na snagu od 1. siječnja 2009., osim članka 8. koji stupa na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europskoj uniji.

VI OBRAZLOŽENJE POJEDINIH ODREDBI

OPĆE ODREDBE

Članak 1. - definira područje koje se ovim Zakonom uređuje, a to je posredovanje pri zapošljavanju, profesionalno usmjeravanje, obrazovanje u cilju povećanja zapošljavanja radne snage, osiguranje za slučaj nezaposlenosti, aktivno djelovanje na tržištu rada u cilju poticanja prostorne i profesionalne pokretljivosti radne snage, te novog zapošljavanja i samozapošljavanja, zatim izvori sredstava za djelatnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (u daljnjem tekstu: Zavod), te ustroj, upravljanje i obavljanje djelatnosti Zavoda.

Članak 2. – utvrđuje kategorije osoba za koje se obavljaju djelatnosti iz članka 1. - nezaposlene osobe i ostali tražitelji zaposlenja, poslodavci i druge osobe koje traže informacije i savjete o uvjetima i mogućnostima zapošljavanja.

Članak 3. – uređuje krug osoba koje obavljaju, odnosno mogu obavljati pod određenim uvjetima djelatnosti iz članka 1., tako da određuje da djelatnost iz članka 1. obavlja Zavod u skladu s ovim Zakonom i drugim propisima. Ovim člankom se nadalje propisuje, da djelatnost iz članka 1. ovoga Zakona, osim osiguranja za slučaj nezaposlenosti, mogu obavljati i pravne osobe kao trgovačka društva, a fizičke osobe kao samostalnu djelatnost; a da uz te djelatnost mogu još obavljati samo djelatnosti istraživanja tržišta i ispitivanja javnog mijenja, da srednjoškolske ustanove mogu obavljati samo poslove posredovanja za povremeni rad redovnih učenika u zemlji. Pravne osobe koje obavljaju djelatnost kao trgovačka društva i fizičke osobe koje obavljaju samostalnu djelatnost, obavljaju djelatnosti posredovanja pri zapošljavanju za tražitelje zaposlenja bez naknade, te djeluju nepristrano u odnosu na tražitelje zaposlenja i poslodavce, a dužne su podatke iz evidencije koju vode dostaviti ministarstvu nadležnom za rad.

Članak 4. – u skladu sa uvodno obrazloženim ciljem „otvaranja tržišta rada“ omogućavanjem privatnim agencijama i posredovanje u inozemstvo, ovim se člankom u svrhu uređenja prava i dužnosti pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju djelatnost posredovanja u inozemstvu, propisuje dužnost pravnih i fizičkih osoba da djelatnosti posredovanja pri zapošljavanju u inozemstvu obavljaju u suradnji s nadležnim tijelima pojedinih zemalja. Pravne i fizičke osobe su dužne izvijestiti osobe za koje posreduju o uvjetima života i rada, pravima i obvezama po osnovi rada i drugim bitnim elementima zakonitosti rada i radnim uvjetima, pa snose odgovornost prema osobama za koje su posredovali u inozemstvu za zakonitost njihovog zapošljavanja i rada sukladno zakonodavstvu zemlje u koju posreduju, te snose i troškove prijevremenog povratka osobe za koju su posredovali ukoliko je isti uzrokovan nezakonitim zapošljavanjem ili radom, a također odgovaraju i za eventualnu štetu koju bi osoba mogla pretrpjeti zbog pogrešnih informacija o bitnim elementima uvjeta rada. Pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost posredovanja u inozemstvu, su dužne pružiti osobama za koje su posredovali u inozemstvu, svu potrebnu pomoć u ostvarivanju njihovih prava po osnovi rada nakon povratka s rada iz inozemstva.

Članak 5. – utvrđuje opće uvjete za obavljanje djelatnosti pravnih i fizičkih osoba iz članka 3. stavka 2. i stavka 4., u svezi sa zapošljavanjem pod uvjetom da prije upisa u odgovarajući registar imaju dozvolu ministarstva nadležnog za rad, te da ispunjavaju kadrovske, organizacijske, prostorne, tehničke i ostale propisane uvjete za obavljanje tih djelatnosti. Ovim člankom se uređuje i nadležnost za propisivanje posebnih uvjeta i načina obavljanja djelatnosti iz članka 3. stavka 2. i 4. ovoga Zakona i stavka 1. ovoga članka, te načina i rokova dostavljanja podataka iz članka 3. stavka 6. ovoga Zakona

Članak 6. – propisuje se obvezno osiguranje za slučaj nezaposlenosti svih radnika u radnom odnosu, po načelu solidarnosti.

Članak 7. – utvrđuje prava nezaposlenim osobama, temeljem osiguranja i to pravo na novčanu naknadu, pravo na mirovinsko osiguranje, pravo na novčanu pomoć i naknadu troškova za vrijeme obrazovanja, te pravo na jednokratnu novčanu pomoć i naknadu putnih i selidbenih troškova.

Članak 8. – izjednačava prava državljana Europskog ekonomskog prostora s pravima i dužnostima hrvatskih državljana utvrđenih ovim Zakonom, danom pristupanja Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europskoj uniji, čime se stvaraju normativne pretpostavke za izravnu primjenu odgovarajućih Uredbi s područja Slobode kretanja radnika pravne stečevine Europske unije.

EVIDENCIJA NEZAPOSLENIH OSOBA I OSTALIH TRAŽITELJA ZAPOSLENJA

Članak 9. – propisuje vođenje evidencije nezaposlenih osoba na osnovi prijave nezaposlene osobe Zavodu.

Članak 10. – precizno uređuje definiciju nezaposlene osobe, tako da se nezaposlenom osobom smatra osoba sposobna ili djelomično sposobna za rad, u dobi od 15 do 65 godina koja nije u radnom odnosu, aktivno traži posao i raspoloživa je za rad, te ukoliko nema propisanih okolnosti zbog kojih se takva osoba ne može smatrati nezaposlenom jer je obuhvaćena sustavom osiguranja po nekom drugom osnovu.

Članak 11. – utvrđuje uvjete pod kojima se može smatrati da nezaposlena osoba aktivno traži posao i da je raspoloživa za rad, te nadležnost za donošenje pravilnika kojim se propisuje način provođenja aktivnosti.

Članak 12. – određuje kako se nezaposlena osoba prijavljuje Zavodu odnosno kojoj Područnoj službi Zavoda.

Članak 13. – uređuje mogućnost prijave radi promjene zaposlenja ili posredovanja mogu javiti i ostali tražitelji zaposlenja, odnosno radi savjetovanja i informiranja i druge osobe koje koriste usluge Zavoda.

Članak 14. – uređuje prava azilanata, stranaca pod supsidijarnom odnosno privremenom zaštitom u Republici Hrvatskoj dok ona traje.

Članak 15. – uređuje mogućnost prijave Zavodu nezaposlene osobe stranca kojemu je prestao radni odnos u Republici Hrvatskoj bez njegove krivnje ili uz pristanak koji može ostvariti materijalno pravnu zaštitu, sa odobrenim privremenim boravkom, do isteka istog.

Članak 16. – uređuje način vođenja podataka o nezaposlenim osobama i ostalim tražiteljima zaposlenja.

Članak 17. – sukladno uvodno obrazloženom cilju jačanja i proširenja obveze evidentirane nezaposlene osobe, u 1. stavku utvrđuje razloge za prestanak vođenja nezaposlene osobe u evidenciji Zavoda. U 2. stavku propisuje se prestanak vođenja u evidenciji kao posljedica neprihvatanja ponude zaposlenja u okviru stečene stručne spreme i radnog iskustva, odnosno iz utvrđenog profesionalnog plana, pod propisanim uvjetima u mjestu ili izvan mjesta prebivališta ili boravišta. U stavku 3. propisuju se razlozi za izuzeće od primjene ove odredbe 2. stavka, a u stavku 4. propisuje se iznimka od odredbe stavka 2. tako da će Zavod nezaposlenu osobu koja se vodi u evidenciji Zavoda duže od 12 mjeseci, prestati voditi kao nezaposlenu ako ta osoba ne prihvati ponuđeno zaposlenje koje odgovara njezinim procijenjenim psihofizičkim sposobnostima. U 5. stavku ovog članka utvrđuje se nadležnost za propisivanje podzakonskog akta.

Članak 18. – utvrđuje uvjete za prestanak vođenja u evidenciji ostalih tražitelja zaposlenja.

Članak 19. – uređuje uvjete pod kojima se nezaposlena osoba može ponovno, nakon proteka određenog roka ili prestanka određenih okolnosti, voditi u evidenciji Zavoda.

Članak 20. – utvrđuje nadležnost za donošenje provedbenog propisa o načinu prijavljivanja i vođenju evidencije za nezaposlene osobe, ostale tražitelje zaposlenja i druge osobe koje koriste usluge Zavoda.

PRIPREMA ZA ZAPOŠLJAVANJE I POSREDOVANJE PRI ZAPOŠLJAVANJU

Članak 21. – uređuje način i rok izrade profesionalnog plana nezaposlene osobe.

1. Priprema za zapošljavanje

Članak 22. – propisuje postupke koji se provode u pripremi za zapošljavanje.

Članak 23. – precizno utvrđuje postupke koje uključuje usluga profesionalnog usmjeravanja, a koja se pruža nezaposlenim osobama i tražiteljima zaposlenja, te učenicima i studentima.

Članak 24. – utvrđuje što podrazumijevaju i uključuju metode i tehnike aktivnog traženja posla.

Članak 25. – definira obrazovanje za zapošljavanje, praćenje i financiranje obrazovanja, te utvrđuje namjenu i cilj obrazovanja osobe sukladan utvrđenim potrebama tržišta rada i psihofizičkim mogućnostima.

Članak 26. – uređuje profesionalnu rehabilitaciju koja se omogućuje nezaposlenim osobama s invaliditetom, u cilju zapošljavanja ili zadržavanja zaposlenja, a posebno precizno utvrđuje postupke profesionalne rehabilitacije od utvrđivanja radnih i općih sposobnosti, informiranja i savjetovanja, osposobljavanja, prekvalifikacije i dokvalifikacije, do usavršavanja radno socijalnih vještina i unapređenja radno socijalne uključenosti u zajednicu.

2. Posredovanje pri zapošljavanju

Članak 27. – definira posredovanje pri zapošljavanju kao skup aktivnosti koje obuhvaćaju stručni odabir, predselekciju i selekciju nezaposlenih osoba i ostalih tražitelja posla iz evidencije Zavoda, te posebno precizno utvrđuje što se smatra profesionalnim odabirom.

Članak 28. – propisuje da u posredovanju pri zapošljavanju Zavod djeluje nepristrano.

Članak 29. – propisuje da posredovanje pri zapošljavanju Zavod obavlja bez naknade, dok troškove nastale na temelju posebnih zahtjeva poslodavaca i troškove posredovanja u inozemstvu zavodu nadoknađuje poslodavac.

Članak 30. – uređuje da poslove posredovanja pri zapošljavanju Zavod obavlja na osnovi evidencije i procjene znanja, vještina i sposobnosti u neposrednoj suradnji sa poslodavcem.

Članak 31. – uređuje način posredovanja pri zapošljavanju koje Zavod obavlja u inozemstvu.

Članak 32. – propisuje način dostave potrebe za radnikom Zavodu, utvrđuje obvezu dostave podatka o potrebi za radnikom samo u slučaju kada je zakonom propisana obveza popunjavanja slobodnog radnog mjesta putem javnog natječaja, te uređuje objavu potrebe za radnikom u sredstvima informiranja Zavoda.

Članak 33. – propisuje rok u kojemu je Zavod dužan izvijestiti poslodavca povodom iskazane potrebe za radnikom.

AKTIVNA POLITIKA U ZAPOŠLJAVANJU

Članak 34. – uređuje osnovu aktivne politike zapošljavanja koju predstavljaju nacionalni akcijski planovi zapošljavanja koje donosi Vlada Republike Hrvatske. Ovim člankom utvrđuje se osnova za podjelu nadležnosti za provođenje mjera za poticanje zapošljavanja, za osnivanje povjerenstva za praćenje provedbe nacionalnih akcijskih planova i njegovo predsjedavanje.

Članak 35. – određuje koje se vrste mjera za poticanje zapošljavanja mogu provoditi na temelju programa koje donosi Zavod, te uvode novu na temelju programa obrazovanja nezaposlenih osoba za potrebe tržišta rada.

Članak 36. – utvrđuje da Upravno vijeće Zavoda godišnje utvrđuje mjere aktivne politike koje provodi Zavod, te uvjete i način korištenja sredstava, dok se posebni uvjeti i način korištenja sredstava uređuju ugovorom između Zavoda i korisnika.

PRAVA ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI

1. Novčana naknada

Članak 37. – uređuje način stjecanja prava na novčanu naknadu nezaposlene osobe, tako da se pravo može steći ako nezaposlena osoba u trenutku prestanka radnog odnosa ima najmanje 9 mjeseci rada u posljednja 24 mjeseca. Ovaj članak uređuje i što se smatra vremenom provedenim na radu u smislu odredbe ovog članka. Odredba o načinu stjecanja i utvrđivanja prava na novčanu naknadu, usklađena je sa Direktivom Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o Okvirnom sporazumu o radu sa nepunim radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP I ETUC. Ovom odredbom je izjednačen pristup pravima radnicima koji rade u punom i nepunom radnom vremenu, tako da dosadašnji način preračunavanja nepunog radnog vremena u puno, nije više sastavni dio odredbe o utvrđivanju prava na novčanu naknadu. Slijedom postupka horizontalnog usklađivanja propisa, u odredbi o utvrđivanju prava na novčanu naknadu, njen sastavni dio više nije odredba o pravu na novčanu naknadu žene koja u trenutku prestanka radnog odnosa ima dijete do godine dana starosti, obzirom da je ovo pravo sada predmet uređenja posebnog zakona u kom se smislu ovaj Prijedlog zakona usklađuje s nacionalnim propisima s područja roditeljskih prava i potpora.

Članak 38. – propisuje objektivni, subjektivni i prekluzivni rok za podnošenje prijave Zavodu radi stjecanja prava na novčanu naknadu.

Članak 39. – utvrđuje razloge za uskratu prava na novčanu naknadu nezaposlenoj osobi, odnosno okolnosti koje upućuju na zloupotrebu prava i kao takve predstavljaju razlog za uskratu prava na novčanu naknadu nezaposlenoj osobi.

Članak 40. – uređuje razloge uslijed kojih nezaposlenoj osobi koja nema pravo na novčanu naknadu, ista iznimno pripada.

Članak 41. – uređuje osnovicu za utvrđivanje visine novčane naknade, na način da osnovicu za utvrđivanje visine novčane naknade čini prosjek obračunate plaće, umanjen za doprinose za obvezna osiguranja ostvaren u tromjesečnom razdoblju koje je prethodilo prestanku radnog odnosa odnosno službe. U osnovicu ne ulaze naknade plaće ostvarene po posebnim propisima, a ako se visina novčane naknade ne može utvrditi prema odredbi stavka 1. ovoga članka nezaposlenoj osobi se utvrđuje novčana naknada u visini minimalne plaće uređene posebnim propisom.

Članak 42. – uređuje visinu novčane naknade u postotnim iznosima osnovice, tako da novčana naknada za prvih 90 dana korištenja iznosi 70%, a za preostalo vrijeme korištenja 50% od osnovice, a osobama kojima je novčana naknada utvrđena sve do zaposlenja za preostalo vrijeme korištenja u visini 40% od osnovice.

Nezaposlena osoba koja je stekla pravo na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad kao i osoba koja je ostvarila naknadu po posebnim propisima, ima pravo na razliku do utvrđene visine novčane naknade kao u prethodnim stavcima ovoga članka.

Članak 43. – sukladno načinu određivanja osnovice i visine novčane naknade nezaposlenoj osobi, uređuje se i najviši iznos novčane naknade i to tako da najviši iznos novčane naknade za prvih 90 dana korištenja ne može biti viši od 70%, a za preostalo vrijeme korištenja ne može biti viši od 50%, a za osobe kojima je novčana naknada utvrđena sve do zaposlenja za preostalo vrijeme korištenja u visini 40% iznosa prosječne plaće isplaćene u gospodarstvu Republike Hrvatske u prethodnoj godini prema posljednjem službeno objavljenom podatku.

Obzirom da je visina novčane naknade za vrijeme nezaposlenosti ovim Zakonom određena na novi način, tako da postaje čimbenik koji sprječava padanje u siromaštvo nezaposlene osobe, odnosno koji omogućava zadržavanje aktivnosti osobe na tržištu rada, a time iziskuje povećanje sredstva kako se navodi u uvodnom dijelu, dosadašnja odredba o pravu na jednokratni dodatak zbog poslovno i osobno uvjetovanog otkaza, postaje nesukladna smislu nove odredbe, te se izuzima iz teksta Zakona.

Članak 44. – utvrđuje trajanje novčane naknade izraženo u danima (od 90 do 450) ovisno o vremenu provedenom na radu (od 9 mjeseci do više od 25 godina). Ovom odredbom izjednačene su ženske i muške nezaposlene osobe u uvjetu za stjecanje prava na novčanu naknadu do ponovnog zaposlenja, tj. potrebno je da na radu provedu 32 godine. Posebno se ovim člankom propisuje, što se uračunava u vrijeme provedeno na radu u cilju utvrđivanja trajanja prava na novčanu naknadu.

Članak 45. – uređuje se način i uvjeti za isplatu naknade u jednokratnom iznosu nezaposlenoj osobi koja ima pravo na novčanu naknadu, radi zapošljavanja, samozapošljavanja i volontiranja prema propisima o radu. Ovim člankom se propisuju i iznimke od ove odredbe, te način ponovnog stjecanja prava, a uvjete i način isplate naknade utvrđuje Upravno vijeće Zavoda.

Članak 46. – utvrđuje početak roka trajanja, odnosno dan od kojega novčana naknada pripada nezaposlenoj osobi, na način da naknada pripada osobi od prvog dana po prestanku radnog odnosa, prestanka bolovanja, odnosno roditeljnog ili roditeljskog dopusta nakon prestanka radnog odnosa, odnosno od dana podnošenja zahtjeva, ovisno u kojemu propisanom roku je zahtjev podnesen.

Članak 47. – propisuje okolnosti koje su razlog za obustavu isplate novčane naknade korisniku, te uvjeti za nastavak isplate novčane naknade za ostatak razdoblja do kojeg je priznato pravo na naknadu.

Članak 48. – sukladno uvodno obrazloženim razlozima povećanja odgovornosti i obveza nezaposlene osobe, odredbe ovog članka utvrđuju razloge za prestanak prava na novčanu naknadu nezaposlenoj osobi. Ovim člankom se propisuje prestanak prava na novčanu naknadu nezaposlenoj osobi kao posljedicu neprihvatanja ponude zaposlenja u okviru stečene stručne spreme i radnog iskustva, odnosno iz utvrđenog profesionalnog plana, pod propisanim uvjetima u mjestu ili izvan mjesta prebivališta ili boravišta. Također se propisuju razlozi za izuzeće od primjene ove odredbe za trudnicu, jednog od roditelja s djetetom do 8 godine života, jednog od roditelja djeteta s težim smetnjama u razvoju po posebnom propisu ako je drugi roditelj zaposlen, jednog od roditelja s troje i više malodobne djece ako je drugi roditelj zaposlen, roditelja koji samostalno skrbi o djetetu do 15 godine života, osim ako daje pisanu izjavu da prihvaća posao, čime su u ovaj Prijedlog zakona unijete mjere Nacionalne populacijske politike. Iznimno, za kategoriju nezaposlenih osoba koje se vode u evidenciji Zavoda duže od 12 mjeseci, pravo na novčanu naknadu prestaje i ako ta osoba ne prihvati ponuđeno zaposlenje koje odgovara njezinim procijenjenim psihofizičkim sposobnostima.

Članak 49. – propisuje mogućnost ponovnog stjecanja prava na novčanu naknadu, te nastavak korištenja već utvrđene novčane naknade koja je prestala zbog zapošljavanja za preostali dio vremena i u utvrđenoj visini. Iznimno je propisano usklađivanje ostvarene novčane naknade koja se obustavlja zbog zapošljavanja i nastavlja nakon ponovne nezaposlenosti na način da se ista tada utvrđuje prema novoj osnovici odnosno ostvarenoj plaći tijekom zadnjeg zaposlenja za osobe koje su tu naknadu stekle do zaposlenja.

2. Mirovinsko osiguranje

Članak 50. – propisuje uvjete pod kojima određena kategorija nezaposlenih osoba može steći pravo na mirovinsko osiguranje, te trajanje tog prava.

Članak 51. – propisuje rok za podnošenje zahtjeva za mirovinsko osiguranje.

Članak 52. – propisuje okolnosti nastupom kojih se gubi pravo na mirovinsko osiguranje.

Članak 53. – uređuje da invalidi rada kojima je priznato pravo na profesionalnu rehabilitaciju po osnovi mirovinskog osiguranja, ostvaruju pravo na naknadu plaće po propisima o mirovinskom osiguranju, a razdoblja koja je nezaposlena osoba kao invalid rada provela koristeći se pravom na profesionalnu rehabilitaciju, uračunavaju se u vrijeme provedeno na radu za utvrđivanje trajanja prava na novčanu naknadu.

3. Novčana pomoć i naknada troškova za vrijeme obrazovanja

Članak 54. – propisuje da nezaposlena osoba koju je Zavod uputio na obrazovanje, ima u tijeku trajanja toga obrazovanja pravo na pomoć u visini neoporezivog iznosa stipendije prema posebnom propisu, pravo na naknadu troškova prijevoza za vrijeme toga obrazovanja u visini stvarnih troškova prijevoza sredstvima javnog prijevoza, te troškove propisane zaštitne odjeće, obuće i drugih

pomagala u slučaju obrazovanja za deficitarna zanimanja po posebnim ovlastima i licencama, te naknadu troškova hranarine izvan mjesta prebivališta ili boravišta.

4. Jednokratna novčana pomoć i naknada putnih i selidbenih troškova

Članak 55. – uređuje pravo nezaposlene osobe kojoj Zavod nije u mogućnosti osigurati zaposlenje u mjestu prebivališta, a koja sama ili posredovanjem Zavoda nađe zaposlenje u drugom mjestu, na jednokratnu novčanu pomoć, kao i na naknadu putnih ili selidbenih troškova za sebe, bračnog druga odnosno izvanbračnog druga i djecu, od mjesta prebivališta do mjesta zaposlenja. Ovim člankom se propisuje da Upravno vijeće zavoda utvrđuje uvjete za korištenje prava i visinu naknade.

5. Pravo na novčanu naknadu osoba koje su bile zaposlene u inozemstvu

Članak 56. – uređuje prava hrvatskih državljana koji su bili zaposleni u inozemstvu, na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti u skladu s odredbama međunarodnog ugovora. Ovim člankom utvrđuje se da, hrvatski državljanin koji je radio u državi s kojom Republika Hrvatska nema zaključen ugovor kojim su regulirana prava za slučaj nezaposlenosti, odnosno u državi u kojoj nije bio osiguran za slučaj nezaposlenosti, može ostvariti novčanu naknadu prema odredbama ovoga Zakona, ako je doprinos za zapošljavanje plaćao Zavodu za vrijeme od najmanje 9 mjeseci u posljednjih 24 mjeseca prije prestanka zaposlenja u inozemstvu.

Članak 57. – propisuje da se u postupku utvrđivanja i ostvarivanja prava, kao i utvrđivanja visine novčane naknade nezaposlenim osobama iz prethodnog članka, pored odredbi međunarodnog ugovora, primjenjuju se i odredbe ovoga Zakona.

POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI

Članak 58. – utvrđuje da prava za vrijeme nezaposlenosti nezaposlena osoba ostvaruje u Zavodu.

Članak 59. – utvrđuje da se na pokretanje postupka za ostvarivanje prava utvrđenih ovim Zakonom, te na rješavanje o pravima primjenjuju odredbe Zakona o općem upravnom postupku. Ovaj članak propisuje da o žalbi protiv prvostupanjskog rješenja odlučuje nadležno tijelo Zavoda određeno Statutom Zavoda, a žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Članak 60. – propisuje da nezaposlena osoba koja ostvaruje prava utvrđena ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona, je dužna u roku od 15 dana prijaviti Zavodu svaku okolnost koja utječe na promjenu ili prestanak prava

Članak 61. – uređuje uvjete i način povrata primljenih iznosa novčane naknade na koje osoba nije imala pravo, odnosno povrat uplaćenog doprinosa u posebnom slučaju.

HRVATSKI ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE

Članak 62. – propisuje da je Hrvatski zavod za zapošljavanja javna ustanova u vlasništvu Republike Hrvatske.

Članak 63. – utvrđuje poslove koje Zavod obavlja.

Članak 64. – utvrđuje sjedište i način osnivanja i ustroja jedinstvene stručne službe Zavoda.

Članak 65. – propisuje način donošenja i sadržaj Statuta Zavoda.

Članak 66. – propisuje da Zavodom upravlja Upravno vijeće, sastav Upravnog vijeća, način izbora predsjednika, način donošenja odluka. Djelokrug rada, ovlasti i odgovornosti Upravnog vijeća utvrđuju se Statutom.

Članak 67. – propisuje da Zavod ima ravnatelja i način imenovanja ravnatelja. Djelokrug rada, ovlasti i odgovornosti ravnatelja utvrđuju se Statutom.

Članak 68. – propisuje da nadzor nad zakonitošću rada Zavoda obavlja ministarstvo nadležno za rad, te obvezu podnošenja izvješća najmanje jedanput godišnje.

Članak 69. – propisuje da nadzor nad zakonitošću obavljanja poslova u svezi sa zapošljavanjem pravnih i fizičkih osoba iz članka 3. stavka 2. i 4. ovoga Zakona obavlja Državni inspektorat.

IZVORI SREDSTAVA ZA DJELATNOST ZAPOŠLJAVANJA

Članak 70. – propisuje izvore sredstava za djelatnost zapošljavanja i to: doprinos poslodavca; doprinos radnika zaposlenog u diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu države, međunarodnoj organizaciji ili predstavništvu koje na teritoriju Republike Hrvatske ima diplomatski imunitet, doprinos radnika u osobnoj službi kod stranih državljana, doprinos radnika zaposlenih u inozemstvu, drugi izvori. Članak utvrđuje da se doprinosi, obveznici doprinosa, obveznici obračunavanja i plaćanja doprinosa, osnovice i stope za obračun, način obračuna i rokovi plaćanja, te druga pitanja u vezi s plaćanjem doprinosa za zapošljavanje uređuju se zakonom. Osnovicu i stopu doprinosa kao i način obračuna i plaćanja doprinosa za radnike iz članka 56. stavka 2. ovoga Zakona utvrđuje Upravno vijeće.

Članak 71. – propisuje rashode djelatnosti zapošljavanja i to: novčanu naknadu i druga prava za vrijeme nezaposlenosti, troškove pripreme za zapošljavanje i posredovanja pri zapošljavanju, troškove provedbe aktivne politike u zapošljavanju, troškove provedbe djelatnosti zapošljavanja i troškovi tijela upravljanja Zavodom, druge troškove. Članak utvrđuje da rashodi za djelatnost zapošljavanja u jednoj kalendarskoj godini pokrivaju se prihodima u istoj kalendarskoj godini.

KAZNENE ODREDBE

Članak 72. – propisuje novčane kazne usklađene s općim prekršajnim propisima za prekršaje fizičke i pravne osobe, te odgovorne osobe pravne osobe koja obavlja poslove posredovanja bez dozvole, ne obavlja poslove posredovanja sukladno odredbi članka 3. stavka 3. ovoga Zakona, ne ispunjava propisane kadrovske, organizacijske, prostorne, tehničke i druge uvjete za obavljanje poslova

posredovanja, obavlja poslove posredovanja uz naplatu naknade od tražitelja zaposlenja.

Članak 73. – propisuje novčane kazne za prekršaj poslodavca i odgovornu osobu poslodavca koji nije prijavio potrebu za radnikom prema odredbi članka 32. stavak 2. ovoga Zakona.

PRIJELAZNE I ZVRŠNE ODREDBE

Članak 74. – propisuje prijelaznu odredbu kojom se korisnicima prava za vrijeme nezaposlenosti koji su do dana stupanja na snagu ovoga Zakona ta prava ostvarili prema propisima o zapošljavanju koji su se primjenjivali do toga dana, osiguravaju ta prava i nakon toga dana u istom opsegu do njihovog prestanka.

Članak 75. – propisuje prijelaznu odredbu prema kojoj će se zahtjevi za ostvarivanje prava za vrijeme nezaposlenosti, podnijeti do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, dovršiti prema propisima koji su se primjenjivali do toga dana, ako ovim Zakonom određeno pravo nije uređeno na povoljniji način. Žalbeni postupci koji nisu pravomoćno dovršeni do stupanja na snagu ovoga Zakona, dovršit će se po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 76. – propisuje prijelaznu odredbu prema kojoj su korisnici sredstava solidarnosti za poticanje zapošljavanja kojima su sredstva odobrena kao povratna prema Zakonu o formiranju i korištenju sredstava solidarnosti za poticanje zapošljavanja ("Narodne novine", br. 33/89., 42/90. i 14/91.), Odluci o odobravanju sredstava za poticanje zapošljavanja ("Narodne novine", .br. 90/96.) i Odluci o uvjetima i načinu korištenja kredita za poticanje zapošljavanja ("Narodne novine", .br. 162/98.) dužni vratiti ta sredstva Zavodu u skladu sa zaključenim ugovorima.

Članak 77. – propisuje prijelaznu odredbu prema kojoj provedbeni propisi doneseni na temelju Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti ("Narodne novine", br. 32/02., 86/02., 114/03. i 151/03.) ostaju na snazi do stupanja na snagu provedbenih propisa ovog Zakona, te rokove i nadležnost za donošenje novih provedbenih propisa na temelju ovlasti iz ovoga Zakona.

Članak 78. i 79. – propisuju dan stupanja na snagu ovoga Zakona i prestanak važenja Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti ("Narodne novine", br. 32/02., 86/02., 114/03. i 151/03.), te stupanje na snagu članka 8.